

PROTOCOL FESTA MAJOR

VILAFRANCA DEL PENEDÈS

1. Sumari

1.....	1
PROTOCOL FESTA MAJOR	1
VILAFRANCA DEL PENEDÈS	1
1. SUMARI.....	2
1 INTRODUCCIÓ.....	4
2 PROTOCOL	5
2.1 ELEMENTS DE LA FESTA	6
2.1.1 <i>Sant Fèlix</i>	6
2.1.2 <i>Administradors i administradores (administració de la Festa Major)</i>	8
2.1.3 <i>Pregoner/a</i>	9
2.1.4 <i>Balls</i>	9
2.1.5 <i>Falcons</i>	12
2.1.6 <i>Colles castelleres</i>	12
2.1.7 <i>Acompanyaments musicals</i>	12
2.1.8 <i>La banda</i>	13
2.1.9 <i>Comissió de seguiment</i>	14
2.1.10 <i>Comissions de treball dels balls de la Festa Major (actes estàtics i seguicis)</i>	14
2.1.11 <i>Consistori</i>	14
2.2 TIPOLOGIA D'ACTES.....	15
2.2.1 <i>Actes previs</i>	15
2.2.2 <i>Nomenament dels administradors i administradores</i>	15
2.2.3 <i>Signatura de contractes</i>	15
2.2.4 <i>Pla de prevenció</i>	16
2.2.5 <i>Actes propis</i>	17
2.2.6 <i>Capta</i>	17
2.2.7 <i>Novenes</i>	17
2.2.8 <i>Goigs de sant Fèlix</i>	18
2.2.9 <i>Pregó</i>	19
2.2.10 <i>Repics de campanes</i>	19
2.2.11 <i>Tronada</i>	20
2.2.12 <i>Matinades</i>	20
2.2.13 <i>Cercavila</i>	21
2.2.14 <i>Processons</i>	22
2.2.15 <i>Anada a ofici i a missa de difunts</i>	23
2.2.16 <i>Ofici</i>	23
2.2.17 <i>Sortida d'ofici i de missa de difunts</i>	24
2.2.18 <i>Entrades de sant Fèlix</i>	24
2.2.19 <i>Actuacions castelleres</i>	25
2.2.20 <i>Toc de vermut</i>	27
2.2.21 <i>Actuacions de banda</i>	28
2.2.22 <i>Concert d'instruments d'inxa</i>	28
2.2.23 <i>Concert vermut</i>	28
2.2.24 <i>Ball de gralles</i>	29
2.2.25 <i>Exhibicions dels balls</i>	29
2.2.26 <i>Castells de focs</i>	31
2.2.27 <i>Festa Major dels Petits</i>	32
2.2.28 <i>Ball de foc</i>	32
2.2.29 <i>Ball de cloenda</i>	33

2.3	ESTRUCTURA DE LA FESTA.....	34
2.4	ITINERARIS.....	38
2.4.1	<i>Cercavila del 29 d'agost.....</i>	38
2.4.2	<i>Processó del 29 d'agost.....</i>	38
2.4.3	<i>Anada a ofici i a missa de difunts.....</i>	39
2.4.4	<i>Sortida d'ofici i de missa de difunts.....</i>	39
2.4.5	<i>Processó del 30 d'agost.....</i>	39
2.4.6	<i>Processó del 31 d'agost.....</i>	39
2.4.7	<i>Festa Major dels Petits.....</i>	39
2.4.8	<i>Ball de Foc .....</i>	39
2.5	ORDRE DELS ELEMENTS	41
2.5.1	<i>Cercavila dia 29 .....</i>	41
2.5.2	<i>Processó del dia 29.....</i>	41
2.5.3	<i>Processó del dia 30.....</i>	41
2.5.4	<i>Processó del dia 31.....</i>	41
2.5.5	<i>Ordre d'actuació del 31 d'agost.....</i>	41
2.6	DISPOSICIÓ DELS ELEMENTS	42
2.6.1	<i>Sortida de la cercavila del 29 d'agost.....</i>	42
2.6.2	<i>Arribada a la plaça de la Vila .....</i>	42
2.6.3	<i>Sortida de la processó del 29 d'agost.....</i>	42
2.6.4	<i>Anada a ofici el dia 30 i a missa el dia 31.....</i>	42
2.6.5	<i>Sortida d'ofici el dia 30 i de missa el dia 31 .....</i>	42
2.6.6	<i>Sortides de les processons del 30 i 31 d'agost .....</i>	42
2.6.7	<i>Entrades de sant Fèlix .....</i>	42
3	REVISIÓ.....	44

2 Introducció

Un protocol és el “conjunt de regles que cal observar pel que fa a l’etiqueta (...) en les cerimònies oficials”. Igualment el verb transitiu protocol·litzar és definit com a “acció d’incorporar (una informació) a un protocol”.

Una gran majoria de la gent de Vilafranca que participa en la Festa Major de la vila té clars els diferents espais i temps festius, la seva distribució, el seu ritme i les activitats que es practiquen a cadascun d’ells. La suma de tot aquest coneixement i de totes aquestes percepcions sobre la Festa Major és considerat pels vilafranquins i vilafranquines la nostra tradició festiva.

De fet, els protocols no pretenen altra cosa que fixar en un text escrit tot el conjunt de coneixements i percepcions latents sobre la festa, que han esdevingut, amb els anys i per a molta gent, tradicions, i fer-los explícits.

Les normes que es descriuen al protocol tenen per objectiu regular el bon funcionament de la Festa Major i alhora evitar arbitrarietats i conflictes d’interessos entre les institucions i els grups que hi participen.

Cada element del protocol té una norma que el regula i en la qual es descriu, d’una manera detallada, la seva seqüència cronològica, els grups que hi participen, els itineraris per on passen o bé els llocs exactes on es duen a terme, com també els horaris que, en el moment de redactar aquest document, són vigents.

El *Protocol de la Festa Major de Vilafranca del Penedès* té com a principal objectiu ser una eina útil, una guia per a totes les persones i entitats que s’hi senten implicades i també per a les que tinguin interès a saber quins són i com tenen lloc els actes tradicionals de la festa.

Aquest document conté cinc apartats diferenciats en què es descriuen els elements que integren els actes tradicionals de la festa i hi participen, la tipologia d’actes que hi tenen lloc, l’estructura de la festa i els itineraris i la disposició dels elements, respectivament.

Es tracta d’un capítol de procediment tècnic i la seva redacció ha tingut en compte tant el consens de les parts implicades com reflectir l’actual posada en escena de tot el que s’hi descriu.

L’aprovació d’aquest Protocol porta implícita la creació d’un òrgan consultiu i resolutiu en temes de Festa Major que, amb el nom de Consell de Festa Major, tindrà un reglament de règim intern propi que n’establirà la constitució, les funcions i el funcionament i que haurà de ser aprovat pel plenari de l’Ajuntament.

Vilafranca del Penedès, octubre de 2006

3 Protocol

3.1 Elements de la Festa

3.1.1 Sant Fèlix

No en sabem res, de la vida del sant. El seu nom significa *feliç*. Les restes del sant, provinents d'un cementiri romà, van arribar a Vilafranca el 1699 i el 1700 el Bisbat de Barcelona va reconèixer l'autenticitat de les relíquies, autoritzant-ne d'aquesta manera la veneració pública.

- **Les relíquies**

El dia de Sant Fèlix (30 d'agost), a les 7 del matí, s'inicia la gran diada de la Festa Major de Vilafranca repicant les campanes, mentre es treu la làpida de marbre que tapa l'urna que conté les relíquies del sant per deixar-les a la vista i a la veneració pública. Durant tot el dia els vilafranquins i vilafranquines poden baixar a la cripta de Santa Maria. Al vespre, després d'entrar la processó a la basílica, ho fan les autoritats i els clergues per tornar a col·locar la làpida davant les relíquies del patró, fins al mateix dia de l'any següent. La làpida va tancada amb dues claus, una la guarda el capellà de la Parròquia de Santa Maria i l'altre l'Alcalde de la vila.

- **La imatge**

El 1959, a proposta de mossèn Manuel Trens, es va fer una imatge del sant inspirada en una petita talla barroca que es conserva al Museu de Vilafranca. Aquesta imatge és la que actualment presideix les processons els dies de Festa Major. És obra de l'escultor Josep Ricart, que va dur a terme fidelment l'encàrrec, però de mida més gran, i la va daurar i policromar l'artista Jaume Sanjaume. Es tracta d'una figura que fa 1,55m, de fusta de pi de Flandes, que representa el sant prevere com és habitual, és a dir, segons la seva condició jeràrquica per exercir les funcions litúrgiques: sotana negra, roquet que es posa sobre l'hàbit durant els serveis de culte i museta. El breuari obert a la mà esquerra simbolitza la creença i l'ensenyament i porta la palma del martiri a la dreta, obra projectada pel vilafranquí J. Mercader Miret i elaborada a l'orfebreria Sunyer de Barcelona. A diferència de l'anterior imatge, té aurèola, element heretat de l'art pagà i atribuït a emperadors, divinitats o personatges destacats per tal d'enaltir-los.

La imatge du una branca de palmera que data de l'any 1939 i que indica simbòlicament el caràcter de màrtir de sant Fèlix. Aquesta palma és de plata i un petit cadenat la subjecta a la part inferior de la mà per impossibilitar-ne l'extracció. La clau del candau del cadenat de la palma la guarda l'administració de la Festa i d'any en any és lliura a l'administració següent.

La imatge de sant Fèlix surt en processó pels carrers de Vilafranca els dies 29, 30 i 31 d'agost.

El dia 29, la processó surt de casa de l'administrador/a on la imatge va ser guardada l'any anterior un cop acabada la processó del dia 31. La processó d'aquest dia acaba a la basílica de Santa Maria, lloc d'on sortirà l'endemà la imatge del sant i la resta del seguici que l'acompanya. La processó del dia 30 farà un recorregut habitual i també finalitzarà a la basílica amb la tradicional entrada de sant Fèlix. A la mateixa hora i al mateix lloc, la processó tornarà a sortir el dia 31 per acabar a casa d'un administrador o administradora de la festa de l'any.

Actualment, durant tot l'any, la presència de la imatge de sant Fèlix a casa dels administradors i administradores és un fet consolidat i assumit per tota la comunitat. Les cinc persones que s'han encarregat de l'administració es reparteixen la presència de la imatge amb una periodicitat de dos mesos i mig cadascun, més o menys. La cerimònia de "traspàs del sant" d'una casa a l'altra té un caire íntim i no se'n fa cap mena de publicitat.

El dia 22 d'agost, responsables de l'Ajuntament traslladen la imatge del sant a la basílica de Santa Maria perquè sigui present al temple durant les novenes que se celebren al seu honor. El dia 29 d'agost, la mateixa Unitat de Serveis torna a traslladar la imatge a la casa on tindrà lloc la sortida de la primera processó.

- Sant Fèlix petit

Es tracta d'una imatge del sant de dimensions reduïdes (68 cm d'alçària) que surt a la capta. Es tracta d'una còpia idèntica de la imatge que surt a les processons, obra també de Josep Ricart i de Jaume Sanjaume.

3.1.2 Administradors i administradores (administració de la Festa Major)

Actualment és vigent un acord del Ple municipal de l'11 de febrer de l'any 1980 en el qual deixa clar que l'Ajuntament de Vilafranca és responsable de la Festa Major i de la seva administració, tot i que delega aquesta responsabilitat en els administradors. El nombre total d'administradors és de cinc i la seva nominació és una prerrogativa de l'Ajuntament. N'aprova el nomenament la Junta de Govern Local i ho ratifica el Ple municipal.

El procés de selecció s'inicia durant la segona quinzena de setembre de l'any que precedeix l'administració i és el regidor/a de Cultura qui es fa càrrec de comunicar als escollits la seva decisió. El procés de nomenament ha d'haver finalitzat abans que s'acabi el mes d'octubre.

Quan les persones designades accepten l'encàrrec municipal, es dóna compte al Ple municipal abans d'acabar l'any.

Les seves funcions principals són administrar i gestionar els recursos municipals destinats a la Festa Major i obtenir les col·laboracions voluntàries de les empreses per finançar-la.

Les cinc persones nomenades per administrar la festa tenen una primera reunió de treball amb cadascuna de les regidories implicades en la gestió de la Festa Major: Cultura, Governació, Via Pública..., que els informa de l'aportació econòmica de l'Ajuntament i dels recursos d'infraestructura municipal de què poden disposar, així com també del suport dels diferents serveis i professionals de l'Ajuntament.

Han de fer-se càrrec d'una sèrie de tasques fonamentals :

- Elecció de la persona que farà el pregó.
- Elecció de la imatge gràfica i plàstica de la festa.
- Designar l'organització de la capta.
- Triar l'itinerari de les processons dels dies 29 i 31 d'una manera consensuada amb el Pla de Seguretat de la Festa i amb les comissions de treball dels balls de la Festa Major.
- Programar els espectacles i coordinar tota la programació que afecti la via pública amb la Policia Local i la Unitat de Serveis de l'Ajuntament, prioritzant-ne la gratuïtat.
- Contractar la banda i designar, durant els dies de la festa, una persona que l'acompanyi.
- Acordar amb la Parròquia de Santa Maria tots els actes litúrgics relacionats amb la festa.
- Contractar les assegurances dels espectacles.
- Negociar i finançar les despeses de pólvora, espadnyes i esmorzars dels balls.
- Gestionar, conjuntament amb les comissions de treball dels balls de la Festa Major, els punts d'aigua de cercavila i processons.
- Signar contractes i establir convenis de funcionament amb les parts participants a la festa (colles castelleres de fora de Vilafranca, colles de grallers i balls de la Festa Major, carpes de la Rambla...).
- Coordinar l'organització i les despeses de la Festa Major dels Petits amb les persones que s'encarreguen d'organitzar-la.
- Elaborar una memòria de la festa i lliurar-ne dos exemplars al Servei de Cultura de l'Ajuntament i un a cada membre de l'administració de l'any següent.

Durant els dies de la Festa Major, la seva presència en el transcurs dels actes tradicionals és aconsellable, en especial durant els següents:

Capta

Del 22 al 30 d'agost: novena i Goigs. Durant els nou dies que té lloc la novena a sant Fèlix, les cinc persones que s'encarreguen de l'administració hi assisteixen cada dia. La Parròquia de Santa Maria els reservarà les quatre primeres fileres de bancs del cantó dret, mirant l'altar principal davant la figura del sant. El primer banc l'ocuparan els administradors i administradores de l'any en curs i el segon, els de l'any anterior. La resta de l'espai reservat serà per a les persones que decideixi l'administració.

28 d'agost: pregó. Els cinc administradors i administradores de la Festa Major es col·locaran al costat de la persona que fa el pregó, asseguts davant el Palau Baltà.

29 d'agost: tronada. Els cinc administradors i administradores encendran els cinc botafocs que anuncien l'inici de la tronada.

29 d'agost: cercavila i actuació de balls, falcons i castells. Els administradors i administradores presidiran l'actuació al balcó de la Casa de la Vila que els és assignat, mentre els balls, falcons i colles castelleres arriben de la cercavila i actuen.

29, 30 i 31 d'agost: processons. Els administradors i administradores aniran a les tres processons precedint la imatge de sant Fèlix. L'any següent a la seva administració també hauran d'assistir a les processons, però la seva col·locació serà darrere la imatge del sant.

30 i 31 d'agost: anada a ofici. Els administradors i administradores aniran darrere el seguici que participa que els acompanya des de la plaça de la Vila fins a la basílica per anar a ofici i un cop arribats a la plaça de Jaume I, es col·locaran a les escales de la basílica de Santa Maria per presenciar l'actuació simultània que ofereixen els balls, falcons i colles castelleres.

30 i 31 d'agost: ofici. Igual que a les novenes, els administradors i administradores assisteixen a l'ofici dels dies 30 i 31 d'agost.

30 i 31 d'agost: sortida d'ofici. L'administració donarà la indicació als balls de la Festa Major perquè comenci el recorregut cap a la plaça de la Vila.

30 d'agost: arribada dels balls de la sortida d'ofici i actuació castellera de la Diada de Sant Fèlix. Igual que el dia 29, els administradors i administradores seran dalt el balcó de la Casa de la Vila presenciant els dos actes.

31 d'agost: exhibició dels balls i actuació castellera. Es tracta del mateix supòsit que els dies 29 i 30.

1 de setembre: Festa Major dels Petits. Dalt del balcó hi ha els administradors i administradores presenciant l'exhibició dels balls de la Festa Major dels petits.

3.1.3 Pregoner/a

L'elecció del pregoner o pregonera ha anat sempre a gust de l'administració de la festa i des de l'any 1965 tots els pregons han estat pronunciats en català. Es demanarà la continuïtat en l'ús d'aquesta llengua per a la celebració del pregó de la Festa Major.

3.1.4 Balls

És la denominació popular que correspon a totes les figures, grups i colles protagonistes que, des d'un punt de vista genèric, participen a la Festa Major. El nom col·lectiu de "balls" és aplicat especialment a les colles que els preparen, els assagen i els ballen.

Actualment els balls de la Festa Major són els següents, presentats per l'ordre en què actuen generalment:

Drac, Ball de Diables, Ball d'en Serrallonga, l'Àliga, els Gegants, els Nans, els Cap-grossos, les Cotonines, el Ball dels Malcasats, les Panderetes, els Pastorets, els Cercolets, el Ball Pla, els Figuetaires, els Bastoners, els Panderos, Ball de les Gitanes i Moixiganga.

Tots aquests balls, juntament amb els Falcons i les colles castelleres de Vilafranca, a excepció del ball de la Moixiganga, fan la primera sortida de Festa Major a la cercavila que s'inicia a després de la tronada, a les 12 del migdia del dia 29 d'agost.

La seva funció principal és ballar en cercavila el migdia del 29 i acompanyar amb els seus balls en processó la imatge de sant Fèlix els dies 29, 30 i 31, com també fer en cercavila les anades i sortides d'ofici dels dies 30 i 31.

Els balls de la Festa Major fan l'actuació dels seus balls estàtics, parlats o de lluïment el dia 31 d'agost.

Aquestes consideracions són aplicables a tots els balls de la Festa Major, a excepció del ball de la Moixiganga, que només actua durant les processons dels dies 29, 30 i 31 d'agost i a l'anada i sortida d'ofici del dia 30 d'agost.

Tots els balls de la Festa Major signen un contracte d'actuació amb el Servei de Cultura de l'Ajuntament, dies previs a la Festa Major. El compliment del contracte per les dues parts és obligatori.

Els representants dels balls de la Festa Major, constituïts en diverses comissions de treball, dissenyen i planifiquen, conjuntament amb el Servei de Cultura i l'administració de la festa, les seves actuacions (itineraris, entrades, actuacions estàtiques, punts d'aigua...). Els acords a què arriben aquestes comissions hauran d'acatar-se durant la Festa Major per a la qual s'han pres.

- Normativa de participació i funcionament dels balls de la Festa Major.

Amb l'objectiu d'aconseguir transparència i propiciar la participació als balls de la Festa Major de persones que tinguin el desig de formar-ne part, el Servei de Cultura de l'Ajuntament de Vilafranca estableix de regular aquesta participació seguint les recomanacions o pautes següents:

- Normativa general

Totes les persones que tinguin interès a participar com a balladors a qualsevol ball de la Festa Major hauran d'inscriure's en una llista elaborada pel Servei de Cultura a aquest efecte. Es podran adreçar directament al Servei de Cultura de l'Ajuntament o bé personalment al ball del qual vulguin formar part. En aquest darrer cas, seran els responsables del ball els qui hauran d'adreçar la persona interessada al Servei de Cultura i indicar-li que s'ha d'inscriure a la llista d'inscripció.

Les llistes d'inscripció consistiran en un formulari en què constaran les dades personals, la preferència de la persona que s'hi inscriu a l'hora d'escollir un ball i la data en què es fa la inscripció.

Mentre s'estigui participant activament en un ball de la Festa Major no es podrà estar inscrit a una llista d'espera.

Cada vegada que quedi lliure una plaça en un ball, primerament, aquest haurà de consultar la llista del Servei de Cultura i les persones que hi siguin inscrites tindran preferència a l'hora d'ingressar al ball. En cas que no hi hagués cap persona inscrita, s'haurà de fer pública una convocatòria per aconseguir nous components per al ball.

El criteri de preferència en la selecció de nous components tindrà en compte tant l'ordre cronològic d'inscripció a les llistes d'espera com l'acceptació, per part de la persona interessada, dels estatuts i règims interns que estableixin cadascun dels balls de la Festa Major. Per discrepàncies totalment justificades, la negativa d'acceptació d'una nova incorporació per part d'algun ball, haurà de ser informada i valorada pel Servei de Cultura, si procedeix.

Sempre que hi hagi persones interessades a entrar en un ball de la Festa Major, les que ja hagin format part d'un ball anteriorment i tinguin interès a entrar en un altre hauran d'inscriure's igualment al llistat del Servei de Cultura i hauran d'haver deixat transcórrer un mínim d'un any sense pertànyer activament com a ballador/a a cap ball.

Per ser component d'un ball de foc (Drac, Diables o Serrallonga), cal tenir una edat mínima de 18 anys, llevat dels casos de personatges que, per coreografia o dramaturgia o acompanyament musical del ball, s'indiqui el contrari. Aquest supòsit estarà regulat pel règim intern propi del ball.

L'edat mínima per a la resta de components dels balls serà de 16 anys.

És indispensable que la persona que vulgui entrar a formar part d'un ball de la Festa Major es comprometi, durant tot l'any, a tenir una disponibilitat per fer reunions de treball, assaigs i sortides, com també en els dies de la Festa Major. El ball garantirà la disponibilitat en nombre suficient dels seus components per assegurar la seva actuació a la Festa Major.

En cas d'haver-hi demanda per entrar a formar part d'un ball, el temps com a **ballador/a en actiu** d'un ball de la Festa Major queda limitat de la manera següent:

Ball del Drac	6 anys
Ball de Diables	6 anys
Ball de l'Àliga	6 anys
Ball d'en Serrallonga	6 anys
Gegants	6 anys
Nans	4 anys
Cap-grossos	6 anys
Cotonines	4 anys
Ball dels Malcasats	4 anys
Panderetes	4 anys
Pastorets	4 anys
Cercolets	4 anys
Ball Pla	4 anys
Figuetaires	4 anys
Bastoners	4 anys
Panderos	4 anys
Gitanes	4 anys
Moixiganga	4 anys

Aquesta graella de temporalitat entrarà en vigència un cop s'hagi aprovat el text del Protocol de la Festa Major de Vilafranca del Penedès i la seva aplicació no tindrà caràcter retroactiu.

Si es donés el cas que tots els membres d'un ball deixen de ser-ho el mateix any, aquests assumiran el compromís d'ensenyar als balladors entrants totes les coreografies pròpies del ball i altres elements de funcionament (manteniment d'estris, protocols, normatives, contractes, òrgans de govern...).

Els balls, per mitjà dels seus responsables, assumiran el compromís de tenir cura del material i de fer les notificacions corresponents al Servei de Cultura amb relació a l'estat de les peces i/o vestuari. El ball es farà responsable de fer el seguiment de la pertinent restauració i posada a punt per a la Festa Major i del seu manteniment la resta de l'any.

Tot el material del ball que sigui propietat del poble de Vilafranca es guardarà o bé a la Casa de la Festa Major o bé als espais municipals adequats per a aquesta finalitat, sempre que aquest fet no infringeixi cap normativa legal vigent (per exemple: les armes del Ball d'en Serrallonga).

- Incorporació de nous elements patrimonials

Cada vegada que un ball vulgui incorporar nous elements patrimonials (música, coreografia, vestuari, etc.) haurà d'elaborar un projecte i presentar-lo al Servei de Cultura. En cas que s'acordi la construcció d'una rèplica d'una peça de bestiari o imatgeria festiva, cal preveure que la rèplica sigui exacta.

- Estatuts, règim intern, fitxes patrimonials i llista de membres

Tots els balls hauran de comprometre's a tenir elaborat un reglament de règim intern propi així com lliurar al Servei de Cultura la fitxa patrimonial del ball i la llista de components permanentment actualitzada. El ball haurà de lliurar als seus membres una còpia del règim intern de funcionament. El Servei de Cultura farà arribar a cadascun dels balls un exemplar del Protocol de la Festa Major de Vilafranca del Penedès.

Aquests documents no podran vulnerar ni contradir el que estableix el *Protocol de la Festa Major de Vilafranca del Penedès*.

- Sortides dels balls

Els balls de la Festa Major hauran de notificar al Servei de Cultura totes les sortides i/o actuacions que, com a entitat cultural representat de la vila, facin durant l'any fora de la Festa Major. Aquesta notificació s'haurà de fer efectiva quinze dies abans de la sortida.

El Servei de Cultura, a banda de tenir notícia de la sortida, l'haurà d'autoritzar.

S'haurà de garantir una assegurança de les peces, sempre que aquestes es traslladin fora de Vilafranca.

3.1.5 Falcons

Durant la Festa Major de Vilafranca és quan els Falcons proven totes les millors construccions.

Comencen la seva actuació a les 12 del migdia del dia 29 fent el recorregut de la cercavila fins a la plaça de la Vila on actuen davant l'Ajuntament. A la tarda, surten a la processó acompanyant la imatge de sant Fèlix de casa de l'administrador/a a Santa Maria, on fan un pilar quan arriba el sant a la Plaça Jaume I.

El dia 30 acompanyen els administradors i administradores fins a l'entrada d'ofici, quan fan un pilar a cada banda de l'entrada de Santa Maria fins que entren els administradors. Al migdia, mitja hora abans de la diada castellera, els Falcons intenten des de ja fa molts anys el pilar de sis aixecat per sota. A la tarda participen a la processó de sant Fèlix i fan un pilar a l'entrada de sant Fèlix.

El dia 31, igual que el dia 30, acompanyen els administradors i administradores a l'entrada d'ofici i al migdia actuen a la plaça de la Vila, damunt l'empostissat. A la tarda, participen en la processó.

Els Falcons també col·laboren en la Festa Major petita, amb la participació de tota la seva canalla.

Des de ja fa una colla d'anys, en les seves figures, hi han incorporat música amb el so de la gralla i disposen del seu propi grup de grallers.

3.1.6 Colles castelleres

La presència de les colles castelleres durant la Festa Major de Vilafranca, a banda de les actuacions castelleres pròpies dels dies 29, 30 i 31 d'agost, també inclou la participació a la cercavila del dia 29 i a les processons dels dies 29, 30 i 31 d'agost, així com a les anades a ofici i sortides d'ofici dels dies 30 i 31 d'agost. Actualment existeixen a la Vila dues colles castelleres, Colla castellera Castellers de Vilafranca i Colla castellera Xicots de Vilafranca. Ambdues colles actuen tant a la cercavila del dia 29, a les actuacions castellers dels dies 29 i 31 i a les processons dels dies 29 i 31. L'actuació castellera del dia 30 d'agost queda reservada a la contractació de les millors colles del moment. La seva participació a la processó del 30 queda definida al capítol 3.2.14.

3.1.7 Acompanyaments musicals

Actualment tots els balls de la Festa Major de Vilafranca van acompanyats de colles de grallers, de mitges cobles (flabiol i sac de gemecs) o bé de flabiol sol per portar a terme les coreografies.

Per fer l'acompanyament musical dels actes tradicionals de la Festa Major que ho requereixen, actuen a la Festa Major colles de Vilafranca i altres que vénen de diferents poblacions.

Actualment les colles de grallers de Vilafranca actuen durant els actes següents:

- Assaigs que convinguin amb els balls de la Festa Major en els dies previs a la festa. Es recomana una mitjana de tres assaigs amb cadascun dels balls. S'exigeix el compromís del ball a assistir a l'assaig el dia convingut entre les dues parts, músics i balladors.
- Matinades del dia 30. Sortiran de tres a quatre colles pels diferents barris.
- Acompanyament dels seguicis dels balls el 29, 30 i 31 d'agost.
- Ofrena a l'ofici del dia 30, acompanyant el ball que la fa.
- Toc de vermut del dia 31.
- Concert d'instruments d'inxa del dia 29 d'agost (les colles que vénen de fora actuen totes i les vilafranquines actuen d'una manera voluntària)
- Ball de gralles el dia 30 (aquest acte també és voluntari per a les colles locals i obligatori per a les colles que vénen de fora).

Cada any, en el conveni que signen la Coordinadora de Grallers i l'administració, es regula el finançament i el funcionament dels actes següents¹:

- Matinades del dia 31. Només hi ha l'actuació d'una colla de grallers i el seu recorregut és exclusivament pel centre de la vila.
- La capta, per a la qual són necessàries tres colles de grallers.
- L'acompanyament dels balls durant la Festa Major dels Petits. Els organitzadors d'aquest acte han de comunicar a la Coordinadora amb tota exactitud quantes colles són necessàries per dur-lo a terme, quins balls surten i quines músiques ballarà cada colla.

L'entitat musical Coordinadora de Grallers de Vilafranca s'ocupa de l'organització de la música tradicional de la festa i de la contractació de colles d'altres poblacions per actuar en els actes descrits. Per aquest motiu s'estableix un conveni entre l'administració de la Festa Major i l'esmentada Coordinadora per fixar l'import que aquestes contractacions suposen: despeses de contractació, allotjament i manutenció.

L'adjudicació de colla per ball també va a càrrec de la Coordinadora, llevat del Drac i del Ball de Diables, que, com a balls, ja porten incorporat els seus propis músics. Cada colla local tria el ball que vol acompanyar. Un cops repartits els balls entre les colles locals, es contracten les de fora perquè acompanyin la resta de balls.

Per assegurar la bona coordinació entre els acompanyaments musicals i els balls, la Coordinadora de Grallers s'ha de comprometre a fer arribar, entre els mesos de maig i juny, les partitures que les colles de grallers hauran d'interpretar durant la Festa Major. Així mateix, la Coordinadora demanarà que les colles facin arribar als balls una gravació de les músiques que corresponen a cadascun dels balls perquè aquests puguin fer els assaigs amb la música enregistrada pel grup amb què hauran d'actuar durant la Festa Major.

Les colles de grallers es comprometen a tocar durant la cercavila i les processons únicament les peces que corresponen al ball que acompanyen a més del toc de processó.

Castellers, Xicots i Falcons de Vilafranca s'ocupen de cobrir les seves pròpies necessitats pel que fa als grallers. Cada agrupació ho soluciona d'una manera diferent (conveni amb colles de grallers, contractació, colla de grallers pròpia, etc.).

3.1.8 La banda

Es coneix amb aquest nom el conjunt de músics d'instruments de vent i percussió que habitualment toca a l'aire lliure i caminant, en commemoracions i esdeveniments festius.

---

¹ En l'actualitat aquest contracte se signa amb la Coordinadora de Grallers de Vilafranca, que és l'entitat que agrupa les colles de grallers estables de Vilafranca i que assessora musicalment l'Ajuntament de Vilafranca—sempre dins l'àmbit de la música tradicional—. Això de banda, resta a consideració de l'administració de la Festa Major la decisió de delegar la contractació de colles a la Coordinadora de Grallers o contractar-les directament.

És impensable una Festa Major sense una banda de música de categoria que participi en la cercavila i les processons, que ofereixi concerts i algunes vegades també ball.

Hi ha moltes bandes, però sembla que el model que s'ha imposat des del darrer quart del segle XX és el de la banda valenciana. Es tracta de músics civils que van uniformats i desfilen com les bandes militars. A les típiques marxes, s'hi afegeixen els fragments de música simfònica, els motius d'òpera i fins i tot els balls de moda, com rigodons, masurques, valsos i contradanses.

La seva funció dins la Festa Major de Vilafranca és actuar a la cercavila del dia 29 i a les processons dels dies 29, 30 i 31 d'agost, com també a l'anada a ofici i sortida d'ofici dels dies 30 i 31 d'agost interpretant marxes, peces de processó i pasdobles. A la plaça de la vila sempre interpreten l'himne nacional de Catalunya, El Cant dels Segadors.

La banda té a més el compromís d'oferir tres concerts durant la Festa Major les tardes dels dies 29, 30 i 31 d'agost i dos concerts de nit els dies 29 i 30. Dins el seu repertori s'inclouen sovint, a més dels tradicionals pasdobles i marxes, músiques de moda.

L'elecció i contractació de la banda es prerrogativa exclusiva de l'administració de la Festa Major.

3.1.9 Comissió de seguiment

Creada l'agost del 2002 i coordinada pel Servei de Cultura i amb el vist i plau de l'administració de la festa, la comissió de seguiment té com a objectiu principal vetllar per la bona consecució de la cercavila i les processons de la Festa Major d'acord amb els principis d'agilitat, bon ritme i qualitat d'interpretació que els balls, Falcons i colles castelleres es comprometen a mantenir durant tots els recorreguts.

Així mateix la comissió de seguiment haurà d'acompanyar els balls durant les entrades dels dies 29, 30 i 31 d'agost per facilitar-ne la ubicació .

Els components d'aquesta comissió seran els encarregats de regular les aturades i arrencades del seguici, com també donar les instruccions precises als balls, Falcons i colles castelleres a l'hora d'indicar quan poden fer les actuacions estàtiques.

Es recomana que formin part d'aquesta comissió exintegrants dels balls de la Festa Major i/o persones vinculades a la festa, pel coneixement que tenen de tot el que fa referència a cercaviles i processons. La comissió es coordinarà amb el Servei de Cultura.

3.1.10 Comissions de treball dels balls de la Festa Major (actes estàtics i seguicis)

Cada any, el Servei de Cultura de l'Ajuntament d'acord amb l'administració de la festa, convocarà als representants dels balls, falcons i colles castelleres per tal de planificar i establir la resolució d'aquelles incidències específiques de cada Festa Major: punts d'aigua, punts de trobada en cas de pluja, propostes de recorreguts per a les processons, col·locació dels elements a les entrades. El Servei de Cultura elaborarà un document on es recullin les decisions acordades i l'adjuntarà al contracte d'actuació que cada any signen els balls amb el Servei de Cultura per a la Festa Major.

3.1.11 Consistori

Els regidors i regidores de la corporació municipal de Vilafranca són els representants polítics que la societat vilafranquina ha escollit democràticament. Com a tals, assisteixen als actes oficials de la Festa Major següents:

- El dia 28, els membres del consistori assisteixen al pregó amb un acompanyant. Hi tenen lloc reservat. En aquest dia, l'alcalde/alcaldesa i la seva parella també assisteixen als goigs.

- El dia 29, a partir de les 12 del migdia aproximadament un cop la cercavila comença a arribar a la plaça de la Vila, el consistori surt al balcó de l'Ajuntament i presència les exhibicions folklòrica i castellera.
- El dia 30, a 2/4 de 12 del migdia aproximadament, reben els convidats a la Casa de la Vila. Seguidament, surten al balcó per presenciar les exhibicions folklòrica i castellera.
- El dia 30, a 2/4 de 8 del vespre, el consistori es troba a l'Ajuntament per anar a la processó de sant Fèlix, de la qual forma part, situat davant la banda i precedit immediatament per dos agents de la policia local que actuen i vesteixes com a macers. L'Alcalde i els regidors que participen a la processó porten un medalló i l'Alcade i els quatre primers Tinents d'Alcade porten també el bastó cerimonial. En produir-se l'entrada de sant Fèlix, se situa a les escales de la basílica i acte seguit hi entra per participar en la novena i l'última cantada dels goigs.
- El dia 31, a 1/4 de 12 del migdia aproximadament, el consistori surt al balcó de l'Ajuntament per presenciar les exhibicions folklòrica i castellera.
- El dia 1, a partir que la cercavila arriba a la plaça de la Vila, el consistori surt al balcó de l'Ajuntament per presenciar les exhibicions de la Festa Major dels Petits.

És habitual que, al balcó de l'Ajuntament, els regidors i regidores, hi assisteixin acompanyats de la seva parella i dels seus fills i filles, excepte el dia 30, que només hi van amb la parella a fi de disposar de lloc suficient per als convidats.

La resta de dies, previs o posteriors als esmentats, l'alcalde/alcaldeessa i el/la regidor/a de Cultura assistiran als actes en què es consideri convenient la seva presència.

3.2 Tipologia d'actes

3.2.1 Actes previs

3.2.2 Nomenament dels administradors i administradores

Cada any l'Ajuntament nomena cinc nous administradors i administradores de la Festa Major.

Correspon a la Regidoria de Cultura fer efectiva la proposta de nomenament i es recomana que aquesta sigui durant la primera quinzena d'octubre.

La Junta de Govern Local n'aprova el nomenament i informa als portaveus de tots els grups municipals. Posteriorment se'n dona compte al Ple Municipal abans d'acabar l'any.

Les atribucions dels administradors i administradores es descriuen al capítol 3.1.2

3.2.3 Signatura de contractes

Abans de la Festa Major se signen diversos contractes d'actuació per a la festa, en els quals intervenen elements i entitats que organitzen i porten a terme els actes tradicionals.

L'administració de la Festa Major signa un contracte amb la Coordinadora de Grallers i amb les colles castelleres de fora de Vilafranca que actuaran a la Diada castellera de Sant Fèlix.

Per la seva banda, el Servei de Cultura de l'Ajuntament signa un contracte d'actuació amb cadascun dels balls, falcons i colles castelleres locals que actuaran per la Festa Major durant els dies 29, 30 i 31 d'agost.

Falcons, Xicots de Vilafranca i Castellers de Vilafranca actuen per la Festa Major segons les indicacions que s'especifiquen al conveni que anualment signen amb l'Ajuntament amb el vist i plau dels Administradors/es.

- Balls

Els contractes que signen cadascun dels balls de la Festa Major inclouen, entre d'altres, els recorreguts, les pautes establertes per a l'execució de la cercavila, les processons i l'actuació dels balls el dia 31 i els punts de trobada en cas de pluja.

També s'inclou en aquest contracte la despesa de pólvora que l'administració de la Festa Major aportarà per a la cercavila i les processons, així com el preu estipulat per a la despesa dels esmorzars dels components dels balls els dies 30 i 31.

L'acte de signatura reuneix representants dels balls i de l'Ajuntament en un acte protocol·lari conjunt que també simbolitza l'acord d'ambdues bandes de col·laboració i respecte als acords establerts. A aquest acte compta també amb la presència de l'Administració de la Festa.

- Coordinadora de Grallers

L'administració signa un contracte amb la Coordinadora de Grallers referent a la contractació de colles de grallers, flabiolaires i mitges cobles –locals i foranes- que han d'actuar per la Festa Major acompanyant balls o bé duent a terme actes propis de la Festa (com, per exemple, matinades, toc de vermut, etc.). S'hi inclou la Festa Major dels Petits.

Aquest contracte se signa amb l'antelació suficient a la Festa Major per garantir la contractació de totes les colles de músics que calen per cobrir les actuacions dels balls.

- Colles castelleres

Actualment participen a la Diada de Sant Fèlix les millors colles castelleres del moment. L'administració de la Festa Major contracta cadascuna de les colles.

Abans de la Festa Major, amb l'assistència dels presidents i dels caps de colla o d'altres representants de les colles castelleres es fa, públicament, el sorteig de l'ordre d'actuació de cada colla el dia 30.

3.2.4 Pla de prevenció

Amb l'objectiu de disminuir el risc en els diversos actes de la Festa Major i garantir l'atenció de les persones en cas d'accident, mitjançant la planificació i la coordinació de les accions que cal dur a terme, amb els recursos humans i materials disponibles, cada any l'Ajuntament de Vilafranca elabora el Pla específic de prevenció de la Festa Major.

Aquest pla inclou tant l'actuació en emergències com les mesures de prevenció d'aquestes emergències, segons l'ordre del 20 d'octubre de 1988, publicada al BOE el 29 d'octubre de 1988, mitjançant la qual es regula la manipulació i l'ús de productes pirotècnics en la realització d'espectacles públics de focs artificials.

Així mateix inclou el Decret 252, de 31 d'agost de 1999 de la Generalitat de Catalunya que regula les actuacions de grups de foc, l'autorització i preparació de les actuacions i el règim d'utilització del material pirotènic. Aquest article pretén garantir la seguretat de les persones que hi actuen i dels espectadors, i també dels béns públics i privats situats en els llocs on es realitzen les actuacions.

L'Ajuntament de Vilafranca del Penedès compta amb un Pla bàsic d'emergència municipal, homologat per la Comissió de Protecció Civil de Catalunya, en què s'especifiquen els grups actuants, les seves competències i missions, i els procediments a seguir en cas d'emergència amb caràcter general. Això no obstant, l'article 18 de la Llei de protecció civil de Catalunya expressa la competència dels municipis per a l'elaboració de plans específics per a riscos que no disposen d'un pla especial de protecció civil.

3.2.5 Actes propis

3.2.6 Capta

Actualment la funció de la capta és, com la pròpia etimologia de la paraula indica, recaptar entre la població vilafranquina, mitjançant la venda del programa de la Festa Major, diners per col·laborar a la festa.

La capta ha mantingut intacte el caràcter originari d'aportació voluntària a les despeses de la Festa Major. Actualment, però, l'administració fixa l'aportació mínima de la capta amb la quantitat amb què taxen la venda del programa d'actes de la Festa Major, que habitualment inclou l'estampa de sant Fèlix i un regal. Es prioritzarà la venda d'aquests productes a un preu popular.

La capta es fa casa per casa i comença pocs dies abans de la primera novena a sant Fèlix que és el dia 22 d'agost. S'acostuma a realitzar en dies laborables per tal d'afavorir la presència dels veïns al seus domicilis.

L'organització de la capta la designa l'administració de la festa. L'actual sistema compta amb tres col·laboradors que cada any ofereixen la seva experiència a l'organització a fi de coordinar aquest acte. La resta de membres que nodreix aquest element imprescindible de la Festa Major la componen amics i parents dels administradors i administradores de l'any en curs i voluntaris.

L'administració de la Festa de l'any 2003 va canviar les tradicionals tartanes per furgonetes, principalment, a causa de l'encariment del lloguer de les tartanes i el gran volum que ocupen els programes i presents que es reparteixen. Tanmateix, és una decisió de l'administració fer servir les tartanes o no.

Es manté, això sí, l'acompanyament de gralles a cada un dels vehicles que formen la capta.

Actualment la capta s'organitza i s'inicia de la forma següent, durant els dos dies consecutius en què es porta a terme:

A la plaça del la Vila, a les 9 del matí encenen tres coets i seguidament les colles de grallers interpreten el *Toc de castell*.

S'estableixen tres grups (cada grup té un vehicle) i es divideixen sobre el plànol el territori vilafranquí on anirà a captar simultàniament cada grup.

Habitualment es fan dos torns, un de matí i l'altra de tarda. A la tarda també s'encenen tres coets. A cada grup se li adjudiquen uns carrers determinats i també s'estableixen uns punts de trobada comuns a tots els grups.

El seguici de la capta es completa amb la imatge petita de sant Fèlix que va canviant de grup.

Tots els diners recollits a la capta són lliurats a l'administració.

3.2.7 Novenes

Celebració religiosa de pregària a sant Fèlix màrtir que es fa durant nou dies, del 22 al 30 d'agost, i en la qual els fidels es posen sota l'advocació del sant i reclamen el seu favor. S'inicia a 3/4 de 9 del vespre llevat dels dies 29 i 30 d'agost que es té lloc així que el sant fa entrada, després de les processons, a la basílica.

Com a acte estrictament religiós, és anterior a la declaració oficial del patronatge de sant Fèlix sobre Vilafranca i se situa en el nucli originari de les celebracions de la Festa Major.

El 1991 es va promoure una actualització del contingut de la novena. El primer dia es dedica a la felicitat i s'acompanya d'uns versos sobre sant Fèlix; el segon es glossa la bona notícia de la vida, amb uns versos sobre els grallers; el tercer es refereix al misteri del mal amb el complement rimat d'uns monosíl·labs del Drac; la quarta jornada parla de la sinceritat i pren la imatge del Ball de Bastons; l'endemà glossa la santedat i és acompanyada d'uns versos dels Gegants; el sisè dia és per a la pau: un do, un valor, una tasca, un repte, amb el Ball dels Pastorets com a referència en els versos; el setè dia es parla d'estimar: un do i una tasca, i els versos es refereixen als Nans; la vigília és per al tema de la fidelitat, amb uns versos dedicats a l'Àliga, i es clou la novena el 30 d'agost, amb una glossa al gran i senzill valor de fer camí plegats i amb uns versos que fan lloança de la palma de sant Fèlix i l'entrada.

La Parròquia s'encarrega de guardar quatre bancs per la novena i l'ofici per als administradors i administradores i per als exadministradors i exadministradores i les seves famílies.

3.2.8 Goigs de sant Fèlix

Els goigs són, històricament, formes musicals encarregades de cantar les alabances d'un sant i de transmetre i vehicular la religiositat de l'ésser humà, pròpies de la cultura popular i tradicional. Tot i que arrelen en l'època medieval, no és fins al segle XIX que adquireixen un autèntic protagonisme. Actualment són uns dels elements musicals i rituals més importants i antics de la Festa Major i han esdevingut, als nostres dies, himnes constitutius d'una identitat col·lectiva.

El cant dels *Goigs a sant Fèlix* té lloc després de cada celebració de la novena en honor del sant, a l'altar de la basílica de Santa Maria. De fet, en són la culminació o cloenda.

Al llarg dels anys s'han cantat diversos goigs (se'n coneixen vuit i, d'aquests, se'n conserven cinc). Els que s'interpreten avui en dia són el resultat d'una fusió que Francesc de Paula Bové va fer entre la traducció al català de les dues primeres estrofes de la lletra castellana dels *Goigs a sant Fèlix* de 1741 i la música que el 1857 havia escrit el barceloní Josep Badia.

Fins a la Festa Major del l'any 2003 la cantada dels goigs va estar realitzada exclusivament per veus masculines formades per un grup de vilafranquins acompanyats per instruments de corda i harmònim i degut a que els arranjaments musicals eren per a veus masculines, el cor estava format íntegrament per homes.

Durant la Festa Major de l'any 2004 es va impulsar que la cantada dels Goigs esdevingués un "goig" tant per homes com per dones. De fet, un dels dies de la novena, el dia 26 d'agost de 2004, la cantada dels Goigs va ser amb veus mixtes amb una adaptació de la partitura de Josep Badia feta el 1991 pel compositor Agustí Cohí Grau. Seguint aquesta línia de continuïtat i alhora de renovació el mes de febrer de l'any 2005 es van obrir unes llistes obertes per totes aquelles persones, homes i dones, que volguessin actuar com a cantaires durant els nou dies de la novena. Aquest sistema de participació és el que es manté.

La partitura de Josep Badia va ser cedida l'any 2004 per l'autor de la transcripció Bernhard Rövenstrunck i el recuperador de l'original Blas Coscollar i es va encarregar al músic vilafranquí Pere Lluís Biosca la revisió i edició actual.

La lletra dels *Goigs a sant Fèlix* que es canten actualment consten de quarteta inicial, dues estrofes i resposta. En lloc de cloure's amb una quarteta final, com sol ser habitual en aquestes composicions, es clouen amb la resposta que s'interpreta en acabar la segona estrofa.

La quarteta inicial té la funció d'introducció, les estrofes o cobles desenvolupen l'argument de la vida i miracles del sant i la resposta, en la qual participa tota la gent aplegada al temple, sol servir per demanar els favors del sant.

El fragment que actualment es canta dels *Goigs a sant Fèlix* és el següent :

Quarteta Inicial	Puix per nostre protector el cel volgué destinar-vos
Resposta	<i>Als que vénen a implorar-vos</i>

Fèlix, deu vostre favor

Estrofa primera   A Roma on vós nasquéreu
vostra virtut augmentava
tant, que fins espant causava
la santedat que adquiríeu.
Confont el gran error
d'una adoració envilida.
Als que vénen a implorar-vos
Fèlix, deu vostre favor.

Estrofa segona   El tirà que s'ofenia
davant vostre sagrat culte
a son simulacre inculte
vos féu portar amb porfia

quedés vostra fe rendida.
Als que vénen a implorar.vos
Fèlix, deu vostre favor.

perquè víct

Un cop finalitzat el cant dels goigs l'orgue interpreta una tonada dels balls de la Festa Major.

La direcció d'aquest acte va a càrrec de diversos directors corals de Vilafranca, d'una manera voluntària. Així mateix, és imprescindible dirigir els assaigs de l'orquestra amb la inclusió dels nous instruments de vent que s'hi van incorporar per ser fidels a la partitura original.

Els instruments que han de figurar en la composició de l'orquestra que acompanya els Goigs són: flauta, violoncel, contrabaix, violí primer i violí segon, trombó, trompeta primera i trompeta segona, clarinet primer i clarinet segon i l'harmònim.

La coordinació de la direcció musical anirà a càrrec del Servei de Cultura comptant amb el suport tècnic de persones i agrupacions relacionades amb el món musical local.

3.2.9 Pregó

Si bé es considera el pregó com l'anunci oficial i públic de l'inici de la Festa Major, aquesta cerimònia, que té lloc el dia 28 d'agost, té un pes específic com a acte propi ja que, a les alçades en què es pronuncia, tothom ja coneix prou bé el començament de la Festa Major.

Al costat de la persona que fa el pregó, s'hi col·loquen els cinc administradors i administradores que l'han escollit.

Entre el públic es compta sempre amb la presència de membres del consistori municipal i de persones convidades expressament pels administradors i administradores. Totes elles tenen reservats els seus seients davant el Palau Baltà.

El contingut del pregó també serà emès en directe amb indicacions per el llenguatge dels signes.

3.2.10 Repics de campanes

Durant la Festa Major es fan els tocs següents:

Els tocs s'inicien repicant. El repic consisteix a tocar les tres campanes més grans al mateix temps (Josefa, Micaela i Assumpta).

- 29 d'agost, a les 12 del migdia.
- 29, 30 i 31 d'agost, mitja hora abans de la sortida de les processons, a les 19:15h.

- 30 d'agost, a les 7 del matí, quan s'exposen les relíquies de Sant Fèlix i comencen les matinades.
- 30 d'agost, anunci de l'ofici.
- 31 d'agost, anunci de l'ofici de difunts (toc de difunts).

3.2.11 Tronada

És l'anunci sonor de l'inici de la Festa Major, consistent en l'encesa de carcasses de tro (marrons), candeles i volcans de xiulets i traques terrestres de gran potència.

Té lloc a les 12 del migdia del dia 29 d'agost, al tram central de la rambla de Sant Francesc.

Per una banda, es compon d'unes carcasses de tro llançades amb morters i descàrregues de xiulets per fer que la tronada se senti per tota la vila, i, per l'altra, hi ha una part terrestre que és un llarg terratrèmol de trons de diferents mides.

El disseny de la tronada va a càrrec de l'empresa de pirotècnia a la qual s'encarrega aquest acte.

Des de l'any 1963, l'encenen els cinc administradors i administradores, que, amb cinc bengales, encenen els botafocs que els proporcionen els tècnics de la pirotècnia per a aquest propòsit.

La durada de la tronada és d'un minut, aproximadament.

El desmuntatge i la supervisió dels trons que puguin quedar per encendre provoca que, fins aproximadament quinze minuts més tard de l'encesa, ningú, exceptuant els pirotècnics, pugui accedir al tram central de la rambla de Sant Francesc.

Fins que els tècnics pirotècnics no ho autoritzen, no es poden retirar els filferros que sostenen tot el muntatge de la tronada i no pot començar la cercavila.

Aquest acte s'ha de regular per mitjà del Pla de prevenció que el Servei de Protecció Civil de l'Ajuntament.

En cas de pluja, l'administració de la festa determina què es fa.

3.2.12 Matinades

Actualment les matinades és l'acte musical que recorre els carrers de la vila de bon matí per anunciar que comença un nou dia de festa.

S'estructuren de la manera següent:

A les 7 del matí del dia 30 d'agost, es reuneixen a la plaça de la Vila, davant de l'Ajuntament, els grups de grallers que participen a la Festa Major. Allà fan una gran rotllana i toquen una passada del *Toc de matinades*. Acte seguit les diferents colles de grallers es distribueixen pels diferents barris de la vila i van interpretant l'esmentat *Toc de matinades*. Habitualment, fan una parada als locals de les associacions de veïns, on aquestes o bé alguna altra entitat ofereixen un esmorzar tant als músics com a la gent que els acompanya en el seguici.

El dia 31, les matinades només transcorren pel centre de Vilafranca i només hi participa una única colla de grallers.

Un cop acabat el recorregut i retornats a la plaça de la Vila, els grallers es disposen en forma de rotllana i toquen una altra passada del *Toc de matinades* o del *Toc de castell*, en referència a la diada que se celebrarà al cap de poques hores (Sant Fèlix o Sant Ramon Nonat).

L'organització de les matinades va a càrrec de l'administració de la Festa Major, que estableix els detalls i recorreguts de l'acte que van a càrrec de les Associacions de Veïns o altres entitats que hi col·laboren.

3.2.13 Cercavila

Es coneix com a cercavila la marxa musical breu, de caràcter popular, que toquen els músics pels carrers de les poblacions com a anunci d'una funció religiosa o d'una festa, preludi d'una serenata.

A la Festa Major de Vilafranca, la cercavila suposa la passada de balls sense la imatge del sant i és la primera desfilada folklòrica de tots els balls (excepte la Moixiganga), Falcons, colles castelleres locals i banda.

Un cop finalitzada la tronada i des de davant de la Font dels Alls en direcció al Monument Manuel Milà i Fontanals, la cercavila anuncia la festa per carrers i places, el dia 29 d'agost al migdia. D'acord amb el que estableix el Pla de prevenció elaborat pel departament de Protecció Civil, la cercavila no comença fins que, per raons de seguretat, la Comissió de Seguiment ho indica.

La cercavila segueix un recorregut tradicional que s'acaba a la plaça de la Vila on, un cop arribats tots els balls, els Falcons i les colles castelleres locals, aquests fan la primera actuació de la festa.

Els balls que integren aquest seguici tenen l'obligació de fer coreografies de cercavila tant a la sortida inicial de la cercavila com durant una gran part del recorregut a fi de donar agilitat a aquest acte.

El Falcons i les colles castelleres, de la seva banda, es comprometen a fer castells o figures que no n'entorpeixin el ritme.

Tots els elements que integren aquest seguici atendran les indicacions que els membres de la Comissió de Seguiment els indiqui.

L'ordre del seguici de la cercavila és el següent :

Drac
Ball de Diables
Ball d'en Serrallonga
Àliga
Gegants
Nans
Cap-grossos
Cotonines
Ball dels Malcasats
Panderetes
Pastorets
Cercolets
Ball Pla
Figuetaires
Bastoners
Panderos
Ball de les Gitanes
Falcons
Xicots de Vilafranca
Castellers de Vilafranca
Banda de música

Cap membre ni element del seguici podrà deixar el seu lloc dins de la cercavila durant tot el recorregut.

Tots els components del seguici mantindran en tot moment la distància adequada entre el ball que els precedeix i el ball que va al darrere per no trencar el ritme del seguici.

L'arribada a la plaça de la Vila seguirà estrictament l'ordre descrit llevat de la Banda que en totes les seves entrades a la plaça de la Vila ho farà davant dels Falcons i les colles castelleres, avançant a aquests elements al carrer de santa Maria.

3.2.14 Processons

El concepte de processó designa un conjunt de persones que desfilen ordenadament i solemnement amb un fi públic de manifestació litúrgica i religiosa. En aquest sentit, aquesta cerimònia aplegava tradicionalment un grup d'eclesiàstics i fidels desfilant solemnement pels carrers o per l'interior de l'església, acompanyant una imatge, una relíquia o un personatge, mentre pregaven o cantaven lletanies o salms.

A la Festa Major de Vilafranca, la processó és el seguici que acompanya la imatge de sant Fèlix i agrupa els balls folklòrics, els prohoms, els administradors i administradores amb el pendó, els exadministradors i exadministradores, els fidels i la banda. La seva estructura actual prové de la dècada del 1920, quan es va bastir aquest acte d'una estructura més fixada.

Es porten a terme tres processons durant la Festa Major :

El 29 d'agost, a $\frac{3}{4}$ de 8 del vespre, surt de la casa de l'exadministrador o exadministradora on va entrar sant Fèlix el 31 d'agost de l'any anterior, i va desfilant fins a la basílica de Santa Maria, on acaba amb l'entradeta.

El 30 d'agost, a la mateixa hora, surt la processó de la basílica. Aquest dia es revesteix d'una solemnitat especial i es completa el seguici amb les autoritats municipals. Acaba amb l'entrada de sant Fèlix.

L'última processó, la del dia 31, també surt de la basílica a $\frac{3}{4}$ de 8 del vespre i porta la imatge del sant fins a casa d'un dels administradors o administradores de l'any, on té lloc l'entrada a ca l'administrador.

Els recorreguts de les processons dels dies 29 i 31 d'agost s'han de decidir conjuntament entre l'administració de la Festa Major i els representants dels balls.

El traçat del recorregut hauria de tenir en compte els criteris següents:

- Evitar itineraris repetitius dins una mateixa Festa Major.
- Fer que la processó sigui un acte que es visqui a tot Vilafranca i, per tant, propiciar que el recorregut passi pels barris i que aquest pas variï d'any en any.
- Buscar un espai adequat per fer l'entrada de sant Fèlix el dia 31

L'ordre del balls i elements de la processó del dia 29 és el següent :

Drac
Diables
Ball d'en Serrallonga
Àliga
Gegants
Nans
Cap-grossos
Cotonines
Ball dels Malcasats
Panderetes
Pastorets
Cercolets
Ball Pla
Figuetaires
Bastoners
Panderos
Balls de les Gitanes
Falcons

Xicots de Vilafranca

Castellers de Vilafranca

Moixiganga

Administradors i administradores de la Festa Major de l'any, portant el pendó de sant Fèlix

Prohoms (exadministradors i exadministradores) i fidels que vulguin anar a la processó i que porten atxes.

Imatge de sant Fèlix portada pels exadministradors i exadministradores

Administradors i administradores de la Festa Major anterior que porten atxes.

Banda de música

L'ordre de la processó del dia 30 és igual, però només hi participen les colles castelleres locals que han actuat a la Diada castellera de Sant Fèlix. Hi poden participar les colles castelleres foranes sempre que se les convidi a fer-ho o bé s'acordi al contracte d'actuació.

També van a la processó del dia 30 els membres del consistori municipal, que es col·loquen darrere dels administradors i administradores de l'any anterior.

L'ordre de la processó del dia 31 és el mateix que el del dia 29.

Les processons han de seguir les mateixes consignes establertes al capítol de la cercavila.

En cas de pluja, l'administració de la Festa Major haurà de prendre la decisió de suspendre o modificar el recorregut de les processons i, a través de la comissió de seguiment, comunicarà les seves decisions al conjunt d'elements que forma part de les processons.

3.2.15 Anada a ofici i a missa de difunts

L'anada a ofici és l'acte que té lloc el dia 30 d'agost i l'anada a missa el que es fa el 31 d'agost al matí. Hi participen tots els balls de la Festa Major, Falcons, colles castelleres actuant a la Diada de Sant Fèlix, la banda i els administradors i administradores. La funció d'aquest acte és acompanyar en cercavila l'administració de la festa a l'ofici del dia 30 i a la missa de Difunts del dia 31.

Comença a 2/4 de 10 del matí davant de la Casa de la Vila.

Consisteix a anar de la plaça de la Vila a la plaça de Jaume I, just davant de la basílica de Santa Maria, fent balls de cercavila i pilars durant tot el recorregut. Un cop arribats al final, tots els elements que hi participen ballen o aixequen els pilars, d'una manera simultània, davant dels administradors i administradores, que es col·loquen a les escales de la basílica per presenciar la ballada. Un cop finalitzada, a les 10 del matí, s'inicia l'ofici el dia 30 i la missa de Difunts, el dia 31.

3.2.16 Ofici

Es tracta del solemne acte eucarístic que se celebra el dia 30 d'agost, diada de Sant Fèlix, amb l'assistència dels administradors i administradores, que són precedits des de la Casa de la Vila per tot el seguici folklòric que, tot just abans que els administradors entrin a la basílica de Santa Maria, realitza una actuació conjunta. Comença a les 10 del matí.

A l'hora de les ofrenes, actualment, dos membres de cada ball desfilen en processó pel passadís central de la basílica, des de la capella de Sant Raimon fins a arribar a l'altar major, on lliuren al concelebrant que presideix la cerimònia una espelma encesa que porta cadascun. Un cop arribats a lloc, els membres dels balls es distribueixen al voltant de l'altar, a dreta i esquerra, i finalment hi arriben els grallers, que durant tota l'estona han anat interpretant un toc d'ofertori o d'ofrena. Quan els representants dels balls s'han col·locat al seu lloc, el ball escollit per fer l'ofrena arriba acompanyat dels seus propis grallers, ballant pel passadís central de la basílica i, un cop davant de l'altar, fa el seu ball parat. Quan s'acaba el ball, té lloc l'ofrena a sant Fèlix, amb la lectura d'un text elaborat pel mateix ball.

Una comissió parroquial s'encarrega d'organitzar l'ofrena i de triar el ball que en tindrà el paper principal.

Per escollir el ball, la comissió parroquial haurà de seguir uns criteris d'equitat. Facilitarà la llista de balls que hagin fet l'ofrena anteriorment al Servei de Cultura i atorgarà l'honor de protagonitzar-la als balls que encara no l'hagin fet.

Quan tots els balls que actualment formen part del seguici de la Festa Major hagin fet l'ofrena, es tornarà a iniciar el torn de balls seguint el mateix ordre amb què es va iniciar aquesta tradició.

La comissió parroquial es reserva el dret d'escollir un ball per fer l'ofrena saltant-se l'ordre establert, si considera que, per raons de complir-se un aniversari o per altres motius estrictament culturals, és més oportú triar-ne un altre. Aquest supòsit també és aplicable a les colles castelleres i Falcons.

3.2.17 Sortida d'ofici i de missa de difunts

Participen en aquest acte tradicional els mateixos elements que ho fan a l'anada. En aquest cas, el recorregut és l'invers, és a dir, els balls, Falcons, colles castelleres i la banda surten de la basílica de Santa Maria en direcció a la plaça de la Vila passant pel carrer de Santa Maria.

Igual com a l'anada, en aquest recorregut, tots els balls fan balls de cercavila. Per la seva banda, els Falcons i colles castelleres hi enlairen pilars.

La sortida dels balls de foc té lloc davant la porta lateral de la basílica, a la plaça de Santa Maria.

A la sortida d'ofici, davant el Monument als castellers, les colles de castells que actuen a la Diada de Sant Fèlix fan un pilar de commemoració de l'aniversari de inauguració d'aquest monument.

Es preveu que la sortida d'ofici no es faci fins que l'acte litúrgic no hagi finalitzat, o quan l'administració de la festa ho indiqui.

- Sortida 30 d'agost

La sortida del dia 30 d'agost s'inicia, aproximadament, a 2/4 de 12 del migdia i finalitza quan tots els balls han arribat a l'Ajuntament i han passat davant de la Casa de la Vila fent un ball de cercavila, a excepció del Ball de la Moixiganga, que interpreta un dels seu quadres.

La banda interpreta aquest dia el *Cant del segadors*, un cop arriba davant de l'Ajuntament.

Des de fa anys, els Falcons finalitzen la sortida d'ofici intentant el pilar de sis per sota davant de la Casa de la Vila.

Un cop tots els elements descrits han acabat tot el que s'ha establert, té lloc l'actuació castellera de la Diada de Sant Fèlix, que comença a 2/4 d'1 del migdia.

- Sortida 31 d'agost

El dia 31 d'agost, el final de la sortida d'ofici té les mateixes característiques que el dia 30, però comença a les 11 del matí i el final deixa pas a en l'inici de l'exhibició de balls parats i parlats per part dels balls de la Festa Major i l'actuació dels Falcons a la tarima col·locada davant de l'Ajuntament.

Aquesta exhibició comença a les 12 del migdia.

3.2.18 Entrades de sant Fèlix

L'entrada de sant Fèlix és l'acte que posa el punt final a cadascuna de les processons que es fan els dies de Festa Major. L'horari en què s'acaba sempre varia en funció del temps que es triga a dur a terme la processó corresponent.

- 29 d'agost

Aquest acte també rep el nom de *l'entradeta*.

A mesura que els balls van arribant al davant de la basílica de Santa Maria, procedents de la casa de l'administrador o administradora on va finalitzar la processó del dia 31 de l'any anterior, es van disposant a la plaça de Jaume I segons el lloc que els ha estat assignat. Quan arriba la imatge de sant Fèlix a la plaça de Jaume I, puja la meitat dels graons de la façana principal de la basílica de Santa Maria i es gira de cara a la gent. En aquest moment, s'apaguen els llums de la plaça, tots els balls actuen al mateix temps i les colles castelleres i els Falcons aixequen pilars. Alguns ball tenen coreografies específiques per aquest acte: el Drac realitza *La Dansa del foc*; els Cercolets, *El globus*; El Ball Pla, *La Bolanera*, els Pastorets, *La Bota*; els Figuetaires, *La Figuera*. A l'esquerra de les escales, s'hi situa la Moixiganga, que munta el quadre *La creu*. En finalitzar l'actuació, la imatge entra a la basílica precedida de la Moixiganga, que al llarg del passadís executa el quadre *El camí del calvari* fins a situar-se al costat de l'Evangeli de les escales de l'altar major, mentre la imatge de sant Fèlix es col·loca al costat de l'Epístola. Tot seguit té lloc la novena i la cantada dels *Goigs a sant Fèlix*.

▪ 30 d'agost

Un cop finalitza la processó, que té el punt d'inici i final al davant de la façana de la basílica de Santa Maria, es produeix el mateix que a la processó del dia 29. En aquest cas, al mateix temps que tots els balls actuen i les colles castelleres acordades per l'administració i els Falcons aixequen sengles pilars, es llença un castell de foc situat al Palau Baltà i als campanars de la façana de la basílica de Santa Maria. A l'esquerra de les escales, s'hi situa la Moixiganga, que munta el quadre *La creu*. La resta de ball realitza els ja descrits a l'*Entredeta* del dia 29. En finalitzar l'actuació, la imatge entra a la basílica precedida de la Moixiganga, que al llarg del passadís executa el quadre *La figuereta* fins a situar-se al costat de l'Evangeli de les escales de l'altar major, mentre la imatge de sant Fèlix es col·loca al costat de l'Epístola. Tot seguit té lloc la darrera novena i la darrera cantada dels *Goigs a sant Fèlix*. En aquestes dues entrades, els administradors i administradores entren davant de sant Fèlix portant el pendó. Els membres del consistori que participen a la processó del dia 30 entren també a la basílica on hi tenen reservat els dos primers bancs del cantó esquerra mirant a l'altar.

▪ 31 d'agost

En finalitzar el recorregut de la processó, que s'inicia a la basílica de Santa Maria i acaba a la casa d'un dels administradors o administradora de l'any en curs, tots els balls actuen a la vegada, situats al lloc que els ha estat assignat prèviament per les comissions de treball dels balls de la Festa Major, i les colles castelleres i els Falcons aixequen sengles pilars, al mateix temps que es llança un castell de foc situat a l'emplaçament més proper adequat per a tal acte.

Les colles de castells i els Falcons se situen a la dreta de sant Fèlix i davant de la casa de l'administrador o administradora, respectivament, i la Moixiganga, a l'esquerra i realitza el quadre *El Pilar*.

Des de l'any 1985 la Moixiganga té costum de fer la representació completa dels misteris o quadres en una sola actuació el dia 31 d'agost a l'acabament de la processó i després de l'entrada del sant patró. Aquesta actuació té lloc a la plaça o espai més ampli a prop del domicili de l'administrador/a.

En cas de pluja, l'administració de la festa haurà de decidir si es fan les entrades o no.

3.2.19 Actuacions castelleres

Les actuacions castelleres tenen lloc els dies 29, 30 i 31 al migdia, a la plaça de la Vila, davant de la façana principal de l'Ajuntament, després de l'actuació dels Falcons de Vilafranca.

En les actuacions, les colles fan en solitari tres rondes alternades, en les quals intenten un castell per ronda. En el cas que el primer intent d'un castell sigui fallit o s'hagi hagut de desmuntar, hi ha la possibilitat de fer un segon intent del mateix castell o d'un de diferent. Aquest segon intent es pot fer immediatament després del primer, després del següent castell de la següent colla o bé d'una de les altres

colles, sense que el fet d'haver-se iniciat la ronda següent suposi cap impediment. S'entén que un intent de castell es produeix quan les gralles que l'acompanyen han començat a tocar la melodia, és a dir, quan comencen a pujar els castellers o castelleres de tronc que han d'ocupar el pis situat cinc nivells per sota de l'enxaneta, comptant l'enxaneta com un d'aquests nivells. En el cas de les torres, es tracta del pis situat quatre nivells per sota de l'enxaneta i en el cas dels pilars, tres nivells per sota de l'enxaneta.

L'ordre dels pilars serà el mateix que el dels castells, sempre que aquests no superin els cinc pisos. En aquest cas, tindran prioritat els de major alçada.

Cada colla té un espai reservat dins de l'Ajuntament o en una altra dependència pública o privada de la plaça o molt propera a la plaça, on resguardar la canalla i guardar-hi els objectes personals. En aquest lloc, hi ha l'aigua destinada a cada colla. S'ha de proveir d'aigua a cada colla per separat, en quantitat adequada al nombre de castelleres i castellers.

En un punt proper al lloc d'actuació, hi ha d'haver una ambulància preparada en tot moment. Els organitzadors de la diada han de garantir l'assistència mèdica, que consisteix en un servei de primers auxilis al lloc de l'actuació i l'evacuació de la persona ferida en ambulància.

- 29 d'agost. Diada de Vigília

A l'exhibició castellera del dia 29, Diada de Vigília, hi actuen les colles locals. La diada s'inicia amb el pilar d'entrada a la plaça o de salutació, una vegada la cercavila de la Festa Major hagi arribat a la plaça de la Vila i hagin acabat d'actuar els balls. Aquest pilar s'aixeca al carrer de Santa Maria i es porta caminant fins al davant del balcó de les autoritats on actuarà la colla, acompanyat pels grallers tocant el *Toc d'entrada a plaça*.

L'ordre d'actuació és acordada entre els caps de colla moments abans d'iniciar la diada. Si l'acord no és possible, es procedeix a fer un sorteig.

Durant l'actuació, les colles fan en solitari tres rondes alternades, on intenten un castell per ronda.

Hi ha la possibilitat, previ acord entre les colles participants, de fer una ronda conjunta o més d'un sol castell per colla. L'actuació s'acaba amb la ronda de pilars o pilars de comiat, que poden ser duts al balcó.

Els grallers acompanyen les colles i es limiten a interpretar les músiques tradicionals d'una diada castellera, el *Toc d'entrada a plaça*, el *Toc de castell* i el *Toc del pilar portat al balcó*.

Mentre hi hagi les dues colles locals actuals, la situació a la plaça dels Castellers de Vilafranca va des de la meitat de l'entrada principal de la Casa de la Vila fins al final de la Casa Macià, en direcció a la Font dels Alls; mentre que la situació a la plaça de la Colla de Castellers Xicots de Vilafranca va des de la meitat de l'entrada principal a la Casa de la Vila fins al carrer de Santa Maria.

- 30 d'agost. Diada de Sant Fèlix

La Diada castellera de Sant Fèlix se celebra el dia 30 d'agost a la plaça de la Vila. Hi participen les colles convidades (contractades) per l'administració de la festa, seguint el criteri de convidar les millors colles del moment. Amb tot, existeix un document fet públic per l'Ajuntament l'any 2002 en què s'atorga a les colles locals la possibilitat de participar a la Diada de Sant Fèlix quan tinguin el mateix nivell que les altres colles participants, o quan hagin assolit un castell de nou i la colla manifesti la voluntat d'actuar-hi i el compromís d'assolir-lo.

Actualment la participació de les colles castelleres el dia 30 d'agost s'estructura de la manera següent:

A 2/4 de 10 del matí, les colles participants acompanyen els administradors i administradores a l'entrada a l'ofici i fan un pilar davant la basílica.

A 2/4 de 12, aixequen pilars de cinc davant el Monument als Castellers.

L'exhibició castellera pròpiament dita té lloc a 2/4 d'1 del migdia, a la plaça de la Vila, i s'inicia amb el pilar d'entrada a la plaça o de salutació, una vegada hagin acabat de passar per davant l'Ajuntament tots els balls de la festa major, els Falcons i la Banda. Aquest pilar s'aixeca al carrer de Santa Maria i es porta caminant fins al davant del balcó de les autoritats on actuarà la colla, acompanyat pels grallers tocant el *Toc d'entrada a plaça*.

La diada consta de tres rondes de castells i la ronda de pilars.

L'ordre d'actuació a plaça es decideix per sorteig entre totes les colles participants, en un acte previ a la diada que convoca l'administració de la festa.

La col·locació de les colles a la plaça serà l'habitual per a la colla o colles locals en els dies de Festa Major, i, per a les colles foranes, la que decideixi l'administració.

Les colles de fora no estan obligades a participar a la processó ni a l'entrada de sant Fèlix, si l'administració ho decideixen així.

Pel que fa a les colles locals, el fet de ser presents a la processó es una decisió d'aquestes colles quan actuïn a la diada.

- 31 d'agost. Diada de Sant Ramon

A l'exhibició castellera del dia 31, Diada de Sant Ramon, hi actuen les colles locals.

La diada s'inicia amb el pilar d'entrada a la plaça o de salutació, una vegada hagi acabat l'actuació dels balls. Aquest pilar s'aixeca al carrer de Santa Maria i es porta caminant fins al davant del balcó de les autoritats on actuarà la colla, acompanyat pels grallers tocant el *Toc d'entrada a plaça*.

La situació a la plaça dels Castellans de Vilafranca va des de la meitat de l'entrada principal de la Casa de la Vila fins al final de la Casa Macià, en direcció a la Font dels Alls; mentre que la situació a la plaça de la Colla de Castellans Xicots de Vilafranca va des de la meitat de l'entrada principal a la Casa de la Vila fins al carrer de Santa Maria.

L'ordre d'actuació s'acorda entre els caps de colla uns moments abans d'iniciar la diada. Si l'acord no és possible, es procedeix a fer un sorteig.

Durant l'actuació, les colles fan en solitari tres rondes alternades, on intenten un castell per ronda.

Hi ha la possibilitat, previ acord entre les colles participants, de fer una ronda conjunta o més d'un sol castell per colla. L'actuació s'acaba amb la ronda de pilars o pilars de comiat, que poden ser duts al balcó.

Els grallers acompanyen les colles i es limiten a interpretar les músiques tradicionals d'una diada castellera: el *Toc d'entrada a plaça*, el *Toc de castell* i el *Toc del pilar portat al balcó* i, en aquesta diada, també el *Toc de vermut*.

3.2.20 Toc de vermut

El toc de vermut és l'acte que se celebra el dia 31 d'agost, un cop acabada la Diada castellera de Sant Ramon Nonat. Just acabat l'últim pilar, els grallers i timbalers, seguits per totes les persones que hi vulguin participar, surten de la plaça de la Vila i es dirigeixen fins al Monument a Manuel Milà i Fontanals, situat a la rambla de Sant Francesc, tocant la melodia del *Toc de vermut* tantes vegades com calgui. Un cop arribats al monument, els grallers es disposen en forma de rotllana i interpreten el *Toc de castell*. Aquest seguici és encapçalat pels timbalers, seguits pels grallers i, finalment, la gent que hi participa.

Hi participen principalment els grups de grallers que han acompanyat les colles castelleres, així com també els altres grups de grallers de Vilafranca, els grups que han acompanyat els balls de Festa Major i,

en general, tots els grallers i timbalers que, malgrat no formar part de cap colla, saben tocar la gralla i, en concret, el *Toc de vermut*.

3.2.21 Actuacions de banda

Tal com es preveu a la pàgina 17, la banda té uns compromisos molt precisos d'actuació durant la Festa Major.

Cercavila i processons: com la resta d'elements que participen en els seguicis, la banda ha de complir l'ordre i l'horari que s'estableix en la cercavila i les processons.

Es col·loca tancant tot el seguici, complint el que estableix el protocol de cercavila i processons.

La banda no pot abandonar la seva posició durant tot el recorregut.

A la cercavila del dia 29 i a les anades i sortides d'ofici, va darrere de les colles castelleres i, a les processons dels dies 29, 30 i 31, és sempre l'últim element que tanca la processó. Entra a la plaça de la Vila després de les sortides d'ofici el dia 30 i de missa el dia 31 precedint els Falcons i les colles castelleres. Un cop hagi entrat a la plaça, davant de l'Ajuntament, interpretarà dues peces del seu repertori, una de les quals serà l'himne nacional de Catalunya: *El cant dels segadors*.

Dins del repertori de cercavila, s'inclouen marxes, peces de processó i pasdobles.

Concerts:

La banda ha d'oferir tres concerts, les tardes del 29, 30 i 31 d'agost, i dos concerts de nit, els dies 29 i 30 d'agost. A més dels pasdobles i marxes, en aquests concerts s'inclouen sovint música de moda.

L'administració de la Festa Major ha de preveure que hi hagi un o dos acompanyants locals per guiar la banda en totes les actuacions, quan aquesta sigui de fora de Vilafranca.

3.2.22 Concert d'instruments d'inxa

Inicialment, des de l'any 1968, tenia lloc el dia 30 d'agost, però des de l'any 1998 es celebra el dia 29 d'agost, a 2/4 de 6 de la tarda. Hi participen les colles de grallers de Vilafranca, les colles foranes que acompanyen els balls de la Festa Major i, d'uns anys ençà, els flabiolaires i les mitges cobles.

El concert d'instruments d'inxa és un dels exemples dins la cultura popular de com el que inicialment era un costum d'una part dels membres integrants de la festa, per l'acceptació que ha tingut en la comunitat on té lloc, amb el temps, ha esdevingut una tradició plenament acollida i acceptada per aquesta comunitat.

3.2.23 Concert vermut

Els dies 1 i 2 de setembre, a la 1 del migdia, a la plaça de Sant Joan, té lloc el concert vermut.

L'acte comença amb la degustació del vermut que ofereixen els administradors i administradores. En un racó de la plaça, al costat de la font, s'hi paren unes taules on se serveix vermut i patates. Davant del porxo que envolta els dos costats de la plaça, s'hi instal·la l'entarimat, mirant cap a l'església de Sant Joan.

Una de les característiques del concert vermut és que sempre s'hi ha convidat músics anomenats tradicionals (d'aquí i arreu). Valsets, pasdobles, xotis, masurques, jotes, balls plans, sardanes curtes i altres balls d'aquest gènere es van succeint l'un darrere l'altre. Depenent sempre del repertori del grup convidat, també es fan escapades cap allò que es podria anomenar ball d'envelat: algun fox, un swing,

una cúmbia, fins i tot algun tango si escau. A Vilafranca es mantenen vius l'interès i l'estima per aquests balls, la majoria provinents dels segle XIX (per això reben l'adjectiu de vuitcentistes) o de principis del XX. Aquest to tradicional és un dels segells del concert vermut i cal vetllar perquè es mantingui en futures edicions.

3.2.24 Ball de gralles

A Vilafranca té lloc des de fa molts anys el dia central de la Festa Major, el 30 d'agost, a la plaça de Sant Joan, al voltant de mitjanit.

Hi participen les colles de grallers de Vilafranca i les colles foranes que acompanyen els balls de la Festa Major.

3.2.25 Exhibicions dels balls

S'entenen com a actuacions estàtiques dels balls totes les ocasions en què els balls de la Festa Major hagin de ser-hi presents, bé per estar a punt d'iniciar una cercavila o processó, bé perquè hagin d'estar a punt per portar a terme un ball simultàniament (entrades) o bé perquè de manera consecutiva fan balls parats en un espai determinat (actuació del dia 31).

Per a l'organització i plantejament de cada Festa Major, la comissió de treball dels balls de la Festa Major, anomenada Comissió de treball d'actes estàtics, fa una proposta d'actuació que actualment segueix els criteris les següents:

- **Cercavila del 29 d'agost**

A 3/4 de 12 del migdia del dia 29, tots els components dels balls han de ser davant de la Font dels Alls per estar a punt a l'hora de la sortida.

Un responsable de Protecció Civil serà qui doni l'ordre de sortida dels balls.

Tots els balls hauran de sortir fent balls de cercavila des del punt d'inici d'aquesta.

La col·locació de cada ball haurà de ser la correcta per sortir a ballar així que el segon ball que el precedeix hagi sortit.

S'estima que el temps de sortida entre ball i ball serà d'un minut aproximadament.

- **Processó del 29 d'agost**

A 2/4 de 8 del vespre, tots els components dels balls de la Festa Major hauran de ser al lloc acordat de sortida de la processó.

Igual que a la cercavila del migdia, a 3/4 de 8 tots els balls hauran de sortir fent balls de cercavila i mantindran un temps aproximat d'un minut entre ball i ball en el moment de la sortida.

La col·locació dels balls en el moment de fer l'entradeta s'especifica a les pàgines 27 i 28 d'aquest document.

- **Anada a ofici el 30 d'agost i a missa el 31 d'agost**

Tots els components dels balls hauran de ser a la plaça de la Vila a 1/4 de 10 del matí perquè pugui sortir la cercavila a 2/4 de 10.

La sortida dels balls serà fent balls de cercavila. Aquest tipus de coreografia es mantindrà durant tot el recorregut inclosa l'arribada a la plaça Jaume I, davant la basílica, on cadascun dels balls es col·locarà al seu lloc.

La col·locació dels balls a la plaça de Jaume I serà la mateixa que per a l'entrada del vespre.

Un cop situats al seu lloc, els balls faran la seva coreografia per a l'entrada.

- **Sortida d'ofici el 30 d'agost**

Es fixarà l'hora de sortida d'ofici a 2/4 de 12 del migdia, sempre que l'ofici hagi finalitzat. Això implica que a 1/4 de 12 tots els components dels balls es trobin a la plaça per estar a punt per fer la sortida.

El Drac es col·locarà davant la porta lateral de la basílica de Santa Maria. La resta de balls s'aniran col·locant darrera del primer i sortiran amb balls de cercavila fins arribar a la plaça de la Vila.

Quan arribin a la plaça de la Vila, cada ball, sense esperar el del darrere, passarà per davant l'Ajuntament fent un ball de cercavila, excepte la Moixiganga, que hi farà un ball parat.

- **Processó del 30 d'agost**

L'hora de trobada dels balls a la plaça de Jaume I serà a 2/4 de 8 del vespre. La sortida de la processó serà de la mateixa plaça a 3/4 de 8 del vespre.

Tots els balls sortiran en cercavila del mateix punt: davant del Monument als Castellans, a la plaça de Jaume I o la plaça de la Vila.

Les parades per fer els balls parats seran regulades pel que estipuli, es cas necessari, la comissió de seguiment. A la resta de l'itinerari, els balls només podran fer, majoritàriament, balls de cercavila.

- **Entrada del 30 d'agost**

L'entrada a la plaça de Jaume I serà de tots els balls en cercavila, un darrere l'altre.

Aquesta entrada s'iniciarà a la plaça de Santa Maria i els balls hauran de mantenir la distància mínima que els permeti ballar sense deixar que el públic s'interposi entre ball i ball.

La col·locació dels balls a la plaça es marcarà sobre el plànol que es lliurarà a tots els balls i que s'inclou a les pàgines 30 i 31 d'aquest document.

Quan tots els balls siguin al seu lloc i sant Fèlix sigui al peu de les escales de la basílica, a la basílica, els balls faran simultàniament els balls parats per a l'entrada i detallats al capítol "Entrades de Sant Fèlix".

- **Sortida de missa el 31 d'agost**

La sortida tindrà lloc així que l'ofici s'hagi acabat. Amb la previsió que l'ofici del dia 31 acaba abans que el del dia de Sant Fèlix, l'hora de trobada serà entre 3/4 d'11 i les 11 del matí per a tots els components dels balls.

Tots els balls sortiran en cercavila d'un mateix punt: just a l'angle que separa la plaça de Jaume I de la plaça de Santa Maria, exceptuant el ball del Drac i el Ball de Diables, que sortiran just davant de la porta lateral de la basílica de Santa Maria, a la mateixa plaça de Santa Maria.

Quan tots els balls hagin arribat a la plaça de la Vila, tindrà lloc l'exhibició dels balls a dalt de la l'entarimat.

L'hora d'inici de l'actuació dels balls serà les 12 del migdia i l'ordre d'actuació dels balls serà el següent :
Drac
Gegants

Àliga
Nans
Cap-grossos
Cotonines
Ball de Diables
Ball dels Malcasats
Panderetes
Ball d'en Serrallonga
Pastorets
Cercolets
Ball Pla
Figuetaires
Bastoners
Panderos
Ball de les Gitanes

La mitjana de balls d'exhibició serà de dos per ball i els balls parlats no excediran de quaranta minuts, en el cas del Ball de Diables, i de vint minuts, en el cas del Ball d'en Serrallonga i del Ball de les Gitanes.

El Ball dels Malcasats farà el ball parlat a la tarda, a 2/4 de 7 a la plaça Sant Joan.

- **Processó del 31 d'agost**

L'hora de trobada dels balls a la plaça de Jaume I serà a 2/4 de 8 del vespre. La processó comença a 3/4 de 8 del vespre.

Els balls sortiran fent balls de cercavila del punt que s'indiqui, segons el recorregut de la processó.

Les parades per fer els balls parats seran regulades, si és necessari, pel que estipuli la comissió de seguiment. A la resta de l'itinerari, els balls només podran fer, majoritàriament, balls de cercavila.

3.2.26 Castells de focs

Espectacle pirotècnic que, des del segle XIX, s'ofereix el dia 29 d'agost com a acte espectacular i d'inici de la festa i el dia 2 de setembre, com a acte més discret i de cloenda a la nit. També és un element present el dia 30 i el dia 31 durant de l'entrada de sant Fèlix.

El castell de foc del dia 29 d'agost ha tingut al llarg de la seva història diversos emplaçaments. A decisió de l'administració de l'any 2005 aquest va tenir lloc a l'antic camp d'esports de la que fou Acadèmia Sagrada Família, al paratge de les Clotes. Aquest espai és propietat de Pere Mencia que va cedir-lo per a l'ocasió i amb totes les garanties per part de l'administració i l'Ajuntament de fer l'adequació pertinent de l'espai cedit.

El castell de focs de cloenda del dia 2 de setembre té lloc, des de l'any 1997, a la plaça del Penedès.

El del dia 29 té un durada molt més llarga que el del dia 2. El dia 29 comença al voltant de les 11 de la nit, l'hora exacta la determina l'administració de la festa, i el dia 2, a mitjanit.

El castell de focs que es llança durant l'entrada de sant Fèlix del dia 30 se situa al Palau Baltà i als campanars de la façana de la basílica de Santa Maria. El dia 31 varia cada any, depenent d'on sigui el lloc on entra sant Fèlix.

L'administració de la festa contracta l'empresa de pirotècnia que durà a terme aquest acte imprescindible de la Festa Major. El disseny de cada un dels castells de focs va a càrrec de l'empresa pirotècnia, cosa que, a més, inclou la contractació de tècnics especialistes.

Habitualment els coets que s'utilitzen són morters de diferents diàmetres, combinats amb candeles.

Aquest element de la Festa Major el regula el Pla de prevenció que elabora cada any el Departament de Protecció Civil de l'Ajuntament. Aquest Pla de prevenció es publica i es difon entre tots els agents que,

per raons de seguretat i participació, hi intervenen: administració de la festa, Policia Local, Guardia Civil, Bombers, Creu Roja, responsables del ball de foc i Cicle Festiu.

3.2.27 Festa Major dels Petits

Per iniciativa de l'administració de la festa de l'any 1982 i amb l'objectiu d'apropar encara més la Festa Major i els seus balls a tota la població, es va iniciar un acte que des d'aleshores s'ha anat celebrant de manera ininterrompuda el dia 1 de setembre : la Festa Major dels Petits.

La finalitat d'aquest acte inclòs dins els actes tradicionals que es programen a la Festa Major és la d'aconseguir que els infants visquin i sentin la Festa Major com a pròpia tot interpretant els balls que surten els dies 29, 30 i 31, si bé, no tots hi tenen encara representació.

El procediment de participació inclou el disseny d'una butlleta d'inscripció a càrrec de l'administració de la festa i la distribució d'aquesta butlleta a tots els centres docents de primària de la vila així com el seu repartiment en els espais culturals i de lleure de la vila : Biblioteca, esplais, oficina de turisme...

La supervisió de les inscripcions, coordinació dels assaigs i posada en escena va a càrrec d'una Comissió delegada per l'administració. També hi participen els diferents grups d'esplais de la vila que hi col·laboren en les tasques d'infraestructura.

Les inscripcions tenen lloc l'última setmana del mes de maig i els assaigs van a càrrec de components dels balls de la festa major i es realitzen durant els mesos de juliol i agost.

Actualment hi tenen representació els balls següents : Drac, Ball de Diables, Àliga, Gegants, Nans, Cotonines, Panderetes, Pastorets, Cercolets, Ball Pla, Figuetaires, Bastoners, Panderos, Gitanes, Falcons, colla casteller Xicots de Vilafranca i Castellers de Vilafranca.

L'acte consisteix en una cercavila que surt de la Rambla de Sant Francesc a les cinc de la tarda després de l'encesa d'una petita tronada a càrrec de nens i nenes escollits per l'administració. El recorregut actual de la cercavila és : Rambla de Sant Francesc, Rambla de Nostra Senyora, Parellada, Cort i Plaça de la Vila.

Un cop arribats a la plaça de la vila tots els grups representats fan una actuació a dalt l'entarimat en presència dels Administradors i Administradores de la Festa Major dalt el balcó de l'Ajuntament.

3.2.28 Ball de foc

El ball de foc actual és una evolució del correfoc que el Ball de Diables de Vilafranca va organitzar per primera vegada l'any 1991 en el marc de les festes dels Falcons i que, a partir del 1992, es va incorporar a la Festa Major.

Des de l'inici, es fa el dia 1 de setembre, i exclusivament l'any 1998, a causa d'una acumulació d'actes que hi va haver el dia 1, es va fer el dia 2.

L'organització d'aquest espectacle d'arrel tradicional va a càrrec del Ball de Diables de Vilafranca, per delegació de l'administració de la festa major ,que es coordina amb els equips de Protecció Civil de Vilafranca. El Ball de Diables de Vilafranca és l'encarregat de fer el disseny, la producció i la realització de l'espectacle.

A causa de l'acumulació de gent en alguns carrers i places, és molt important que hi hagi una bona coordinació entre els membres del Ball de Diables i els efectius de Protecció Civil. Tots els aspectes de seguretat estan reflectits al Pla de prevenció que el Servei de Protecció Civil de l'Ajuntament elabora cada any amb l'objectiu de disminuir el risc en els diversos actes de la Festa Major i garantir l'atenció de les persones en cas d'accident.

3.2.29 Ball de cloenda

Després dels diversos balls i concerts que han tingut lloc durant els dies de Festa Major, arriba l'hora del ball de cloenda de la Festa Major, que té lloc el dia 2 de setembre.

Comença a les 11 de la nit. L'administració escull l'orquestra encarregada de dir adéu a la festa amb l'objectiu de fer ballar la gent per gaudir de les últimes hores de Festa Major.

Uns minuts abans de mitjanit, s'apaguen els llums i puntualment a les 12 de la nit s'acomiada la Festa Major, d'una manera oficial, amb l'esclat d'un castell de focs llançat des de la plaça del Penedès. A continuació, comença la segona part del ball.

3.3 Estructura de la festa

S'especifica d'una manera sistemàtica cadascun dels actes tradicionals que es porten a terme per la Festa Major, seguint un ordre cronològic

- **SORTIDA DE LA CAPTA**

Dies	Dies previs a la primera novena.
Hora d'inici	9 del matí i 2/4 de 5 de la tarda (aproximadament).
Lloc d'inici	Plaça de la Vila.
Hora de finalització	1 del migdia i 2/4 de 7 del vespre (aproximadament).
Lloc de finalització	Plaça de la Vila.
Itinerari	Per tots els barris de Vilafranca.
Participants	Organitzadors de la capta nomenats per l'administració, tres colles de grallers, amics i col·laboradors dels administradors i administradores, nens (<i>xampinyons</i>) i nenes (<i>setrilleres</i>) voluntaris.

- **NOVENA I GOIGS A SANT FÈLIX**

Dies	del 22 al 30 d'agost
Hora d'inici	3/4 de 9 del vespre, excepte els dies 29 i 30 d'agost.
Lloc	Basílica de Santa Maria.
Participants	Cantaires, director/a i orquestra i organista.

- **PREGÓ**

Dia	28 d'agost.
Hora d'inici	Aproximadament a 2/4 de 10 del vespre.
Hora de finalització	Aproximadament a 2/4 d'11 de la nit.
Lloc	Plaça de Jaume I, davant del Palau Baltà.
Participants	Pregoner o pregonera, administradors i administradores.

- **29 D'AGOST**

Repicada general de campanes

Hora d'inici	12 del migdia.
--------------	----------------

Tronada

Hora d'inici	12 del migdia.
Lloc d'inici	Rambla de Sant Francesc.
Hora de finalització	Aproximadament a 1/4 d'1 del migdia.
Participants	Administradors i administradores, personal tècnic de la pirotècnia, Policia Local, Unitat de Serveis.

Cercavila

Hora d'inici	Després de la tronada, aproximadament a 1/4 d'1 del migdia.
Hora de finalització	Aproximadament a les 2 del migdia.
Itinerari	Rambla de Sant Francesc, rambla de Nostra Senyora, carrer de la Parellada, plaça de la Constitució, plaça del Vall del Castell, plaça de l'Oli, plaça de Jaume I, carrer de Santa Maria i plaça de la Vila.
Participants	Tots els balls de la Festa Major (a excepció de la Moixiganga) Falcons, Xicots, Castellers de Vilafranca, banda municipal i Comissió de Seguiment.

Arribada dels balls a la plaça de la Vila

Hora	Aproximadament a 2/4 de 2 del migdia.
Participants	Tots els elements del seguici.

Actuació dels Falcons de Vilafranca

Hora d'inici	Aproximadament a 3/4 de 2 del migdia.
--------------	---------------------------------------

Participants Falcons de Vilafranca.

Actuació castellera

Hora d'inici Aproximadament a les 2 del migdia.
Participants Castellers de Vilafranca i Xicots de Vilafranca.

Concert d'instruments d'inxa

Hora d'inici 2/4 de 6 de la tarda.
Hora de finalització Al voltant de les 7 de la tarda.
Lloc Plaça de Sant Joan.
Participants Colles de grallers, flabiolaires, mitges cobles.
Infraestructura Tarima i sonorització.

Concert de banda

Hora d'inici 6 de la tarda.
Lloc: A determinar per l'administració.

Processó

Hora d'inici 3/4 de 8 del vespre.
Lloc d'inici Domicili de l'administrador o administradora on va entrar l'any anterior la imatge de sant Fèlix el dia 31.
Hora de finalització Es calcula que les processons no haurien de superar les dues hores de durada.

Lloc de finalització Basílica de Santa Maria.
Participants Balls de la Festa Major, Falcons i colles castelleres locals, banda, administradors i administradores, exadministradors i exadministradores, prohoms i fidels, imatge de sant Fèlix, banda i Comissió de seguiment.

Castell de focs

Hora d'inici Al voltant de les 11 de la nit.
Lloc A determinar per l'administració.

• 30 D'AGOST

Repicada general de campanes

Hora 7 del matí.

Matinades

Hora d'inici 7 del matí.
Hora de finalització Al voltant de 2/4 de 9 del matí.
Lloc Pels diferents barris de Vilafranca, amb sortida i arribada a la plaça de la Vila.
Participants Grups de grallers que actuen per la Festa Major.

Anada a ofici

Hora d'inici 2/4 de 10 del matí.
Hora de finalització 10 del matí.
Lloc Sortida de la plaça de la Vila. Arribada a la plaça de Jaume I.
Participants Balls, grallers, Falcons, colles Castelleres, banda, administradors i administradores de la Festa Major.

Ofici

Hora d'inici 10 del matí.
Hora de finalització Entre 1/4 de 12 i 2/4 de 12 del migdia.
Lloc Basílica de Santa Maria.
Participants Elements litúrgics, administradors i administradores de la Festa Major, representants dels balls i ball escollit per fer l'ofrena.

Sortida d'ofici

Hora d'inici 2/4 de 12 del migdia.

Hora de finalització ¼ d'1 del migdia.
Lloc Sortida de la plaça de Jaume I. Arribada a la plaça de la Vila.
Participants Balls, Falcons, Castellera de Vilafranca, colles castelleres participants a la Diada de Sant Fèlix, banda i administradors i administradores de la Festa Major.

Actuació castellera de la Diada de Sant Fèlix

Hora d'inici 2/4 d'1 del migdia.
Participants Les quatre millors colles del moment

Concert de banda

Hora d'inici 6 de la tarda.
Lloc A determinar per l'administració.

Processó

Hora d'inici ¾ de 8 del vespre.
Lloc d'inici Basílica de Santa Maria.
Hora de finalització Es calcula que la processó no hauria de superar les dues hores i mitja de durada, és a dir, que, com a molt tard, s'hauria d'acabar a 2/4 d'11 de la nit.
Lloc de finalització Basílica de Santa Maria.
Participants Balls de la Festa Major, Falcons, Castellera de Vilafranca, administradors i administradores, exadministradors i exadministradores, prohoms, consistori, imatge de sant Fèlix, banda i Comissió de seguiment.

Entrada de sant Fèlix

Hora d'inici 2/4 d'11 de la nit (aproximadament)
Lloc Plaça de Jaume I.
Participants Balls de la Festa Major, Falcons, colles castelleres, banda, administradors i administradores, exadministradors i exadministradores, prohoms, consistori, imatge de sant Fèlix i banda.

Ball de gralles

Hora d'inici 12 de la nit.
Hora de finalització Al voltant de les 3 de la matinada.
Lloc Plaça de Sant Joan.
Participants Colles de grallers de Vilafranca i colles foranes que acompanyen els balls de la Festa Major.

• 31 D'AGOST

Matinades

Hora d'inici 7 del matí.
Hora de finalització Al voltant de 2/4 de 9 del matí.
Lloc Pel centre de Vilafranca.
Participants Un sol grup de grallers.

Anada a missa de difunts

Hora d'inici 2/4 de 10 del matí.
Hora de finalització 10 del matí.
Lloc Sortida de la plaça de la Vila. Arribada a la plaça de Jaume I.
Participants Balls, grallers, Falcons, colles Castelleres de Vilafranca, banda i administradors i administradores de la Festa Major.

Missa de difunts

Hora d'inici	10 del matí.
Hora de finalització	11 del matí.
Lloc	Basílica de Santa Maria.
Participants	Elements litúrgics i administradors i administradores de la Festa Major.

Sortida de missa

Hora d'inici	11 del matí.
Hora de finalització	12 del migdia.
Lloc	Sortida de la plaça de Jaume I. Arribada a la plaça de la Vila.
Participants	Balls, Falcons, Castellers de Vilafranca, Xicots de Vilafranca, banda i administradors i administradores de la Festa Major.

Actuació dels balls de la Festa Major seguit de l'actuació dels Falcons i la banda

Hora d'inici	12 del migdia.
Hora de finalització	
Lloc	Plaça de la Vila
Participants	Balls de la Festa Major, exceptuant el Ball de la Moixiganga, Falcons i banda.

Actuació castellera de la Diada de Sant Ramon Nonat

Hora d'inici	2/4 de 3 del migdia (aproximadament).
Participants	Castellers de Vilafranca i Xicots de Vilafranca.

Toc de vermut

Hora d'inici	Un cop finalitzada la diada castellera.
Hora de finalització	Aproximadament, mitja hora després del començament.
Lloc	Sortida de la plaça de la Vila, carrer de la Cort, rambla de Sant Francesc i s'acaba davant del Monument a Manuel Milà i Fontanals.
Participants	Timbalers, grallers i públic que hi participa.

Concert de banda

Hora d'inici	6 de la tarda.
Hora de finalització	7 de la tarda.
Lloc	A determinar per l'administració de la festa.

Actuació del Ball dels Malcasats

Hora d'inici	2/4 de 7 de la tarda.
Hora de finalització	7 de la tarda.
Lloc	Plaça de Sant Joan.

Processó

Hora d'inici	3/4 de 8 del vespre.
Lloc d'inici	Basílica de Santa Maria.
Hora de finalització	Es calcula que la processó no hauria de superar les dues hores i mitja de durada, és a dir, que, com a molt tard, s'hauria d'acabar a 2/4 d'11 de la nit.
Lloc de finalització	Domicili d'un administrador o administradora.
Participants	Balls de la Festa Major, Falcons i colles castelleres locals, banda, administradors i administradores, exadministradors i exadministradores, prohoms, fidels, imatge de sant Fèlix, banda i Comissió de seguiment.

Entrada de sant Fèlix i castell de focs

Hora d'inici	2/4 d'11 de la nit (aproximadament)
Hora de finalització	11 de la nit (aproximadament)
Lloc:	Domicili d'un administrador o administradora.
Participants	Els mateixos que han participat a la processó.

- **1 DE SETEMBRE**

Concert vermut

Hora d'inici	1 del migdia.
Hora de finalització	2/4 de 3 de la tarda.
Lloc	Plaça de Sant Joan.
Participants	Grup musical determinat per l'administració de la festa.

Festa Major dels Petits

Hora d'inici	5 de la tarda.
Hora de finalització	2/4 de 9 del vespre (aproximadament)
Lloc	Cercavila que va de la rambla de Sant Francesc fins a la plaça de la Vila.
Participants	Nens i nenes que s'hagin inscrit als balls de la Festa Major dels Petits.

Ball de foc

Hora d'inici	2/4 de 10 del vespre.
Hora de finalització	11 del vespre
Lloc	Recorregut que comença a la plaça d'Anselm Clavé i finalitza a la plaça Jaume I
Participants	Ball de Diablers de Vilafranca, exdiablers de Vilafranca i col·laboradors

- **2 DE SETEMBRE**

Concert vermut

Hora d'inici	1 del migdia.
Lloc	Plaça de Sant Joan.
Participants	Grup musical contractat per l'administració de la festa.

Ball de cloenda

Hora d'inici	11 de la nit.
Hora de finalització	Abans de les 3 de la matinada.
Lloc	Rambla de Sant Francesc.

Castell de focs de cloenda

Hora d'inici	12 de la nit.
Hora de finalització	2/4 d'1 de la matinada.
Lloc	Plaça del Penedès.

3.4 Itineraris

3.4.1 Cercavila del 29 d'agost

Actualment, la cercavila del dia 29 d'agost segueix l'itinerari que passa pels carrers i places de Vilafranca següents:

Rambla de Sant Francesc, rambla de Nostra Senyora, carrer de la Parellada, plaça de la Constitució, plaça del Vall del Castell, plaça de l'Oli, plaça de Jaume I, plaça de Santa Maria, carrer de Santa Maria i plaça de la Vila.

3.4.2 Processó del 29 d'agost

El recorregut d'aquesta processó varia cada any, depenent del domicili on va entrar la imatge de sant Fèlix el 31 d'agost de l'any anterior.

L'inici de la processó té lloc a l'adreça d'aquest domicili i s'acaba a la plaça de Jaume I.

3.4.3 Anada a ofici i a missa de difunts

El recorregut d'aquests dos actes és idèntic:

Plaça de la Vila, carrer de Santa Maria, plaça de Santa Maria i plaça de Jaume I.

3.4.4 Sortida d'ofici i de missa de difunts

El recorregut d'aquests dos actes és idèntic:

Cruïlla entre la plaça de Jaume I i la plaça de Santa Maria, plaça de Santa Maria, carrer de Santa Maria i plaça de la Vila.

3.4.5 Processó del 30 d'agost

Tradicionalment el recorregut de la processó era el següent:

Plaça de Jaume I, plaça de l'Oli, plaça del Vall del Castell, plaça de la Constitució, carrer dels Ferrers, Raval de la Font, carrer de la Font, carrer de la Parellada, carrer de la Palma, Rambla de Sant Francesc, carrer de La Cort, plaça de la Vila, carrer de Santa Maria, plaça de Santa Maria i plaça de Jaume I. Emperò aquests 2 darrers anys el recorregut ha estat el següent:

En els darrers dos anys el recorregut ha estat el següent:

Plaça de Jaume I, plaça de l'Oli, plaça del Vall del Castell, plaça de la Constitució, carrer dels Ferrers, Raval de la Font, carrer de la Font, carrer de la Parellada, carrer de la Palma, carrer Sant Joan, plaça de Sant Joan, plaça de la Vila, carrer de Santa Maria, plaça de Santa Maria i plaça de Jaume I.

3.4.6 Processó del 31 d'agost

El recorregut d'aquesta processó depèn de la decisió de l'administració de la Festa Major a l'hora d'escollir el domicili on ha d'entrar la imatge de sant Fèlix en acabar la processó.

L'únic punt fix és el de la sortida, a la plaça de Jaume I.

3.4.7 Festa Major dels Petits

Actualment, el recorregut de la cercavila de la Festa Major dels Petits és el següent:

Rambla de Sant Francesc, rambla de Nostra Senyora, carrer de la Parellada, carrer de la Cort i plaça de la Vila.

3.4.8 Ball de Foc

Des de l'any 2003, el recorregut del ball de foc és el següent:

Plaça d'Anselm Clavé, carrer de la Muralla de Sant Magí, Rambla de Nostra Senyora, carrer de Sant Joan, plaça de la Vila, carrer de la Cort, plaça de la Constitució, plaça del Vall del Castell, plaça de l'Oli, plaça de Jaume I.

3.5 ORDRE DELS ELEMENTS

3.5.1 Cercavila dia 29

A la cercavila del dia 29, els balls i altres elements del seguici actuen en l'ordre següent:

Drac, Ball de Diables, Ball d'en Serrallonga, Àliga, Gegants, Nans, Capgrossos, Cotonines, Ball dels Malcasats, Panderetes, Pastorets, Cercolets, Ball Pla, Figuetaires, Bastoners, Panderos, Ball de les Gitanes, Falcons, Xicots de Vilafranca, Castellers de Vilafranca i banda.

3.5.2 Processó del dia 29

Drac, Ball de Diables, Ball d'en Serrallonga, Àliga, Gegants, Nans, Cap-grossos, Cotonines, Ball dels Malcasats, Panderetes, Pastorets, Cercolets, Ball Pla, Figuetaires, Bastoners, Panderos, Ball de les Gitanes, Falcons, Xicots de Vilafranca, Castellers de Vilafranca, Moixiganga, administradors i administradores portant el pendó de sant Fèlix, prohoms i fidels, imatge de sant Fèlix, administradors i administració de l'any anterior i banda.

3.5.3 Processó del dia 30

Drac, Ball de Diables, Ball d'en Serrallonga, Àliga, Gegants, Nans, Cap-grossos, Cotonines, Ball dels Malcasats, Panderetes, Pastorets, Cercolets, Ball Pla, Figuetaires, Bastoners, Panderos, Ball de les Gitanes, Falcons, colles castelleres que participen a la Diada Castellera, Moixiganga, administradors i administradores portant el pendó de sant Fèlix, prohoms i fidels, imatge de sant Fèlix, administració de l'any anterior, representants del consistori i banda.

3.5.4 Processó del dia 31

Drac, Ball de Diables, Ball d'en Serrallonga, Àliga, Gegants, Nans, Cap-grossos, Cotonines, Ball dels Malcasats, Panderetes, Pastorets, Cercolets, Ball Pla, Figuetaires, Bastoners, Panderos, Ball de les Gitanes, Falcons, Xicots de Vilafranca, Castellers de Vilafranca, Moixiganga, administradors i administradores portant el pendó de Sant Fèlix, prohoms i fidels, imatge de sant Fèlix, administració de l'any anterior i banda.

3.5.5 Ordre d'actuació del 31 d'agost

L'actuació estàtica dels balls de la Festa Major el dia 31 d'agost seguirà l'ordre següent:

Drac, Gegants, Àliga, Nans, Cap-grossos, Cotonines, Ball de Diables, Ball dels Malcasats, Panderetes, Ball d'en Serrallonga, Pastorets, Cercolets, Ball Pla, Figuetaires, Bastoners, Panderos i Ball de les Gitanes.

Seguidament hi haurà l'actuació dels Falcons i l'actuació castelleres.

3.6 Disposició dels elements

3.6.1 Sortida de la cercavila del 29 d'agost

Tots els balls s'hauran de concentrar a la Font dels Alls ¼ d' hora abans de l'inici de la cercavila. Caldrà que, un cop surti el primer ball -el Drac-, la resta de balls es preparin per sortir fent balls de cercavila. Els balls i els músics hauran d'estar a punt de sortir així que el segon ball que els precedeix iniciï la cercavila. Tots els balls sortiran fent balls de cercavila.

3.6.2 Arribada a la plaça de la Vila

En el treball que faci amb anterioritat la Comissió d'actes Estàtics dels Ball de la Festa Major , el Servei de Cultura i l'administració de la festa major podran determinar les possibilitats per acabar la cercavila i entrada a la plaça de la vila del dia 29.

3.6.3 Sortida de la processó del 29 d'agost

Davant del domicili d'on surti la imatge de sant Fèlix, els balls i la resta d'elements participants a la processó establiran un espai prou ampli perquè tots puguin col·locar-se d'una manera que la sortida dels balls en cercavila sigui possible. S'hauran de seguir les mateixes directrius que a la sortida de la cercavila del matí.

3.6.4 Anada a ofici el dia 30 i a missa el dia 31

Atès que tots els balls, Falcons, colles castellers i banda que hi participen han de sortir de la plaça de la Vila, tots els integrants d'aquest seguici es col·locaran ocupant una part d'aquesta plaça i sortiran fent balls de cercavila, puntualment, a 2/4 de 10 del matí. S'hauran de seguir les mateixes directrius que a la sortida de la cercavila i la processó del dia 29.

3.6.5 Sortida d'ofici el dia 30 i de missa el dia 31

La col·locació dels balls serà la mateixa pels dos dies: el Drac és col·loca davant la porta lateral de la basílica de santa Maria i la resta dels elements al darrera. S'hauran de seguir les mateixes directrius que a la sortida de la cercavila i la processó del dia 29 i que a les "anades".

3.6.6 Sortides de les processons del 30 i 31 d'agost

Tots els balls i la resta d'elements participants a les processons dels dies 30 i 31 hauran de sortir de la plaça de Jaume I.

El dia 30, tots els elements hauran de sortir del costat del Monument als Castellers en direcció plaça de l'Oli, fent balls de cercavila.

La sortida de la processó del dia 31 dependrà de la direcció del recorregut de la processó. En aquest cas, però, tots els balls també hauran de fer com a inici de sortida balls de cercavila.

3.6.7 Entrades de sant Fèlix

La col·locació dels balls a l'entradeta del dia 29 i a la plaça de Jaume I variarà segons si la processó arriba per la plaça de l'Oli o bé per un altre punt (carrer de Sant Bernat o carrer de Santa Maria).

La col·locació dels balls a l'entrada del dia 30 serà sempre la mateixa.

Per a l'entrada del dia 31, la Comissió d'Actes Estàtics dels Balls de la Festa Major establirà cada any sobre plànol la disposició de cada element participant a la processó del 31 en el moment de l'entrada a ca l'administrador o administradora i ho farà saber als balls i elements participants.

4 REVISIÓ

Qualsevol modificació d'una part o de tot el contingut d'aquest text haurà de ser aprovada pel plenari de l'Ajuntament. Un cop creat el Consell de la Festa Major, dins el propi reglament de règim intern d'aquest òrgan, s'hi establirà l'atribució de poder modificar o ampliar aquest text en els punts delegats pel propi Ple Municipal.